

สารนิพนธ์

เรื่องวิกฤตการณ์ประท้วงฮ่องกง ค.ศ. 2019

โดย

นางสาวภัทธิตา ภัทรพันธุ์พงศ์

รหัสนักศึกษา 05590634

สารนิพนธ์/บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562 ลิขสิทธิ์ของอักษรศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

หัวข้อวิจัย

วิกฤตการณ์ประท้วงในฮ่องกง ค.ศ. 2019

ชื่อนักศึกษา นางสาว ภัททิยา ภัทรพันธุ์พงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์เพชรดา ชุนอ่อน

สาขาวิชา

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา

2562

บทคัดย่อ

สืบเนื่องจากคดีฆาตกรรมภรรยาโดยสามีชาวฮ่องกงที่เกิดขึ้นในประเทศไต้หวัน ในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2018 ทั้งสองประเทศไม่มีกฎหมายการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกัน จึงไม่สามารถจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษได้ เป็นเหตุให้สถานีดับญัตติประจำเกาะฮ่องกง ได้เสนอร่างกฎหมายการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนฉบับใหม่ขึ้น ทำให้ประชาชนชาวฮ่องกงไม่พอใจอย่างมาก จึงร่วมกันแสดงจุดยืน โดยการชุมนุมประท้วง เพื่อต่อต้านการผลักดันร่างกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมฉบับนี้ขึ้น อีกทั้งเพื่อบีบบังคับให้รัฐบาลยอมปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง 5 ประการที่ผู้ชุมนุมกำหนดทำที่ของการชุมนุมที่วิวัฒนาการรุนแรงมากขึ้น ทำให้รัฐบาลภายใต้ความควบคุมของนางแครี แลมจำเป็นต้องถอดถอนร่างกฎหมายฉบับนี้โดยสมบูรณ์ ทว่าการชุมนุมยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาสิทธิ เสรีภาพ และประชาธิปไตยที่ประชาชนชาวฮ่องกงควรได้รับ รวมไปถึงการป้องกันการแทรกแซงและเอื้อประโยชน์ของจีนแผ่นดินใหญ่ รวมไปถึงเพื่อขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อชนชั้นกลางและชนชั้นล่าง

บทความนี้จึงมุ่งศึกษาถึงชนวนเหตุแห่งความขัดแย้งระหว่างจีนและฮ่องกง รวมไปถึงปัจจัยที่นำไปสู่วิกฤตการณ์ประท้วงในฮ่องกงในปี ค.ศ.2019 ที่ส่งผลกระทบต่อฮ่องกงในหลากหลายมิติ ซึ่งผลการศึกษาพบว่าร่างกฎหมายการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน เปรียบเสมือนชนวนเหตุที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจของประชาชน เนื่องจากเกิดความหวั่นเกรงว่าร่างกฎหมายฉบับนี้อาจเอื้อประโยชน์แก่การแสวงหาผลประโยชน์ของจีนแผ่นดินใหญ่ในฮ่องกงอย่างสมบูรณ์ ซึ่งอาจรวมไปถึงสิทธิ เสรีภาพที่ประชาชนชาวฮ่องกงพึงได้รับตามนโยบายหนึ่งประเทศสองระบบ นอกจากนี้ยังพบว่ารากเหง้าของปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นผลพวงจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่วิวัฒนาการจนส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนรุ่นใหม่ การชุมนุมในครั้งนี้ยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่องโดยไม่มีท่าทีสิ้นสุดลง ซึ่งนับเป็นการปลุกกระดมมวลชนทุกเพศ ทุกวัยครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ฮ่องกงที่อาจส่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในอนาคต

คำสำคัญ: ฮ่องกง, การประท้วง ค.ศ.2019, ร่างกฎหมายการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง “วิกฤตการณ์ประท้วงฮ่องกง ค.ศ.2019” เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450112 การศึกษาเอกเทศ (INDEPENDENT STUDY) สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรประจำปีการศึกษา 2562

งานวิจัยชิ้นนี้ไม่อาจสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี หากปราศจากความช่วยเหลือและความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก อาจารย์เพชรดา ชุนอ่อน อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่คอยสละเวลาในการให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางการทำงาน เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถนำปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆอย่างเป็นระบบ จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และบรรลุวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยในหัวข้อที่ข้าพเจ้าต้องการศึกษา

ข้าพเจ้าจึงขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอบคุณครอบครัวที่ให้คำปรึกษาและกำลังใจ อีกทั้งสนับสนุนทุนทรัพย์ในการศึกษาค้นคว้า จากแหล่งข้อมูลต่างๆอย่างเต็มที่ และเพื่อนที่คอยให้คำแนะนำและกำลังในการทำงาน ซึ่งถือเป็นแรงขับเคลื่อนในการบรรลุผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้โดยสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจไม่มากก็น้อย หากมีข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าจึงขออภัยไว้ ณ ที่นี้

ภัทธิตยา ภัทธพันธ์พงศ์

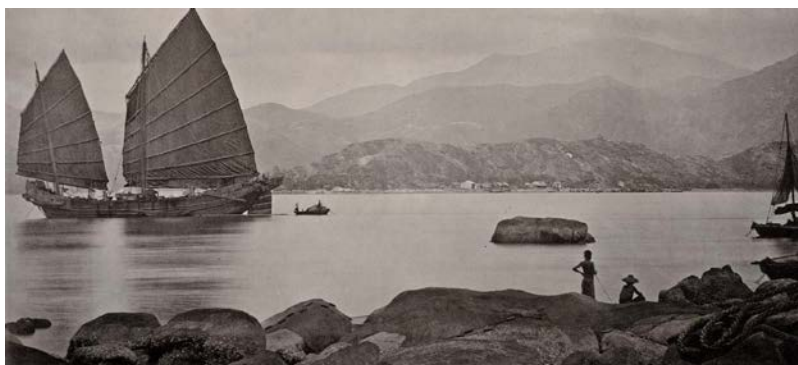
05590634

ฮ่องกงก่อน ค.ศ.1997

สภาพดั้งเดิมของเกาะฮ่องกง

ฮ่องกง เดิมเป็นเพียงหมู่บ้านชาวประมงแห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอชินอัน เมืองเซินเจิ้น มีชื่อเรียกในภาษาจีนกลางว่า "เซียงก้ง" ที่มีหมายความว่า “ท่าเรือหอม” ตั้งอยู่ในทำเลยุทธศาสตร์ บริเวณทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจีนในมณฑลกว่างตุง ล้อมรอบด้วยสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียงและทะเลจีนใต้ (Wonferful Package, 2019) ประกอบด้วยดินแดน 3 ส่วนมีพื้นที่ทั้งหมด 1,076 ตารางกิโลเมตร ได้แก่

1. เกาะฮ่องกง (79.77 ตารางกิโลเมตร)
2. แหลมเกาลูนและหมู่เกาะสโตนคัตเตอร์ (11.7 ตารางกิโลเมตร)
3. เขตนิวเทอริทอรีส์ (984.53 ตารางกิโลเมตร)

ภาพที่ 1 สภาพภูมิประเทศของเกาะฮ่องกง ก่อน ค.ศ.1997

ที่มา <https://www.carrushome.com/hong-kong-เขตปกครองพิเศษของจีน/>.

เดิมเกาะฮ่องกงเป็นเกาะที่แห้งแล้งชายฝั่งทางตอนเหนือของเกาะเป็นพื้นที่ว่างเปล่าบริเวณอื่นๆ ของเกาะเป็นที่อยู่อาศัยของชาวประมงโจรสลัดและเหล่าเชื้อพระวงศ์แห่งราชวงศ์ซ่งตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์เกาะฮ่องกงถูกค้นพบเมื่อ 6,000 ปีก่อนในช่วงยุคหินใหม่โดยมีหลักฐานยืนยันว่ามีมนุษย์ชนเผ่าเยว่เข้ามาอาศัยอยู่บนเกาะฮ่องกงซึ่งมีลักษณะคล้ายกับชาวมาเลย์เวียตนามหรือชาวเกาะโปลินีเซียมากกว่าชาวฮั่นที่เป็นชนเผ่าหลักของประเทศจีนปกครองโดยแคว้นเยว่จนกระทั่งค.ศ. 111 เกาะฮ่องกงตกอยู่ภายใต้การปกครองของฮั่นอู่ตี้จักรพรรดิแห่งราชวงศ์ฮั่นภายหลังเกิดสงครามและความแตกแยกภายในประเทศจีนทำให้มีการอพยพของประชากรจากเหนือลงใต้ซึ่งผู้อพยพส่วนใหญ่มาจากเมือง

กว้างตั้งและผูกเรือเข้ามาอาศัยบนแหลมเกาลูนบางส่วนอพยพไปอยู่ที่เกาะฮ่องกงทำให้มีประชากรที่อาศัยอยู่บนเกาะฮ่องกงทั้งหมดราว 5,000 - 7,000 คน (John M. Carroll, 2007 : 9)

สาเหตุและเหตุการณ์ที่ทำให้ฮ่องกงสูญเสียอำนาจอิทธิพลให้แก่อังกฤษ

การเข้ามาของอังกฤษ

ในคริสต์ศตวรรษที่ 15 ชาวตะวันตกได้ริเริ่มการสำรวจทางทะเล เพื่อพัฒนาเส้นทางการติดต่อระหว่างทวีปยุโรปและทวีปเอเชีย เนื่องจากเส้นทางการค้าเดิมที่จำเป็นต้องผ่านทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เอเชียไมเนอร์หรือตะวันออกกลาง บางส่วนถูกตัดขาดและไม่สามารถเดินทางได้เช่นเดิม เป็นผลมาจากการเข้ามาอิทธิพลของชาวมุสลิม(วิไลวรรณ พรหมสิทธิ์, 2013) ทำให้โปรตุเกสเป็นชาติแรกที่ริเริ่มบุกเบิกเส้นทางทะเลไปยังเมืองกาลิกัตของอินเดีย ใน ค.ศ.1493 โดยได้ทำการผูกขาดการค้าเครื่องเทศกับอินเดียและดินแดนแถบตะวันออกด้วยตนเอง อีกทั้งความต้องการเครื่องเทศของชาวตะวันตก ทำให้โปรตุเกสสามารถทำการค้าเพื่อเอากำไรได้อย่างมหาศาล และยังกีดกันชาวมุสลิมที่แต่เดิมเป็นผู้ผูกขาดการค้าเครื่องเทศแต่เพียงผู้เดียวไม่สามารถผูกขาดสินค้าเครื่องเทศจากตะวันออกได้อีกต่อไป (อนันต์ชัย เลาหะพันธุ์, 2554 : 37-39)

ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ 16 หลังจากที่อังกฤษสามารถเอาชนะกองทัพเรือของสเปนในสงครามอาร์มาดา ใน ค.ศ.1588 ทำให้อังกฤษก้าวเข้ามามีบทบาทในฐานะเจ้าอาณานิคมที่มีอำนาจครอบคลุมการค้าทางทะเลโดยสมบูรณ์ บรรดาพ่อค้าชาวอังกฤษจึงเล็งเห็นถึงศักยภาพในด้านการค้าทางทะเลของอังกฤษที่อาจสร้างผลกำไรจากการค้าเครื่องเทศเฉกเช่น โปรตุเกส (ชัชรินทร์ ไชยวัฒน์, 2555 : 153)

ทำให้อังกฤษก่อตั้งบริษัทอีสต์อินเดียแห่งสหราชอาณาจักรขึ้น ซึ่งในช่วงแรกมุ่งเน้นการค้าขายแบบเสรี โดยมุ่งเน้นผลกำไรและสามารถเข้าไปมีส่วนแบ่งทางการค้าเท่านั้น แต่เนื่องจากโปรตุเกสที่ทำการค้าขายแบบผูกขาด ส่งผลให้โปรตุเกสได้เปรียบทางด้านการค้า การผลิต ตลอดจนสามารถดึงดูดนักลงทุนได้เป็นจำนวนมาก ความต้องการกำจัดผูกขาดการค้าเครื่องเทศของโปรตุเกสในอินเดียและแถบดินแดนตะวันออกเป็นผลให้บริษัทอีสต์อินเดียแห่งสหราชอาณาจักรปรับเปลี่ยนลักษณะทางการค้าแบบเสรีเข้าสู่การล่าอาณานิคมในที่สุด (ชัชรินทร์ ไชยวัฒน์, 2555 : 162-165) ในขณะนั้นจีนถือเป็นแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ที่ตรงตามอุปสงค์ของสินค้าในประเทศตะวันตก เช่น เครื่องเทศและชา ทำให้จีนกลายเป็นดินแดนที่ชาวตะวันตกต้องการครอบครองมากที่สุด รวมไปถึงบริษัทอีสต์อินเดียแห่งสหราชอาณาจักรอีกด้วย

บริษัทอีสต์อินเดียแห่งสหราชอาณาจักร จึงเริ่มเข้ามาทำการค้ากับจีน โดยการล่องเรือเข้ามาทางมาเก๊า ใน ค.ศ.1654 ซึ่งในขณะนั้นมาเก๊าอยู่ตกอยู่ภายใต้อาณานิคมของโปรตุเกส โดยมาเก๊ามีบทบาทในฐานะศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสินค้าจากจีนสู่นานาชาติ เช่น ผ้าไหม สมุนไพร ชา และเครื่องลายคราม ผ่านการบรรทุกผ่านเรือสินค้าไปยังยุโรป (John M Carroll, 2007 : 11)

ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ 18 อังกฤษมีบทบาททางการค้ากับจีนมากขึ้นกล่าวคือบริษัทอีสต์อินเดียแห่ง สหราชอาณาจักรเข้าไปทำการค้ากับจีนที่เมืองกวางตุ้งและมีการนำเข้าใบชาจากจีนเป็นจำนวนมาก เนื่องจาก“ชา”กลายเป็นเครื่องดื่มประจำชาติของอังกฤษซึ่งมีอัตราการบริโภคชาโดยเฉลี่ยร้อยละ 5 ของรายจ่ายภายในครอบครัวทั้งหมด แต่ในทางกลับกันอังกฤษกลับส่งออกสินค้าประเภทสิ่งทอจากอินเดียไปยังจีนได้เพียงเล็กน้อยอีกทั้งยังประสบกับเงื่อนไขต่างๆเช่น มีการจำกัดขอบเขตทางการค้ากับต่างประเทศ เฉพาะในเมืองกวางตุ้งเท่านั้น อีกทั้งสมาคมพ่อค้าชาวจีนยังผูกขาดและกำหนดราคาซื้อขายสินค้าตามใจชอบ รวมไปถึงการกำหนดอัตราภาษีที่ไม่คงที่ (สุขสันต์ วิเวกเมธากร, 2540)

ในด้านการปกครอง มีการใช้กฎหมายจารีตนครบาลที่ไม่เป็นธรรมและมีบทลงโทษที่รุนแรงกับชาวต่างชาติ อีกทั้งพ่อค้าชาวอังกฤษยังถูกกีดกันทางการค้าผ่านการคิดสินบนของขุนนางชาวจีน ทำให้พ่อค้าชาวอังกฤษไม่สามารถเข้ามาค้าขายในเมืองกวางตุ้งได้ อังกฤษจึงจำเป็นต้องคิดสินบนขุนนางจีนเพื่อให้สามารถเข้าไปค้าขายในเมืองในอื่นๆได้จึงเป็นเหตุให้อังกฤษประสบปัญหาขาดดุลทางการค้าอย่างหนัก

บริษัทอีสต์อินเดียแห่งสหราชอาณาจักรจึงเริ่มตระหนักว่าการขายสินค้าประเภทสิ่งทอจากอินเดียเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำอะไรได้มากพอสำหรับการซื้อใบชาตามจำนวนที่ต้องการทั้งหมดได้จึงจำเป็นต้องอาศัยสำนักตัวแทนจากบริษัทเอกชนอินเดียในการหาสินค้าชนิดอื่นที่สามารถจำหน่ายได้ในปริมาณมากพอที่จะชดเชยเงินแห่งที่บริษัทต้องชำระให้แก่พ่อค้าชาวจีนซึ่งสินค้าที่ผลิตในอินเดียชนิดนี้คือฝิ่น (ทวีป วรดิถก, 2551 : 564-570)

สงครามฝิ่น

นับตั้งแต่สมัยราชวงศ์ถังเป็นต้นมาชาวจีนรู้จักฝิ่นในฐานะเป็นยาสมุนไพรเท่านั้นจนกระทั่งค.ศ. 1700บริษัทอีสต์อินเดียนำฝิ่นจำนวนมากเข้ามาจำหน่ายในจีนอีกทั้งยังแนะนำให้ชาวจีนรู้จักการสูบฝิ่นโดยใช้กล้องยาสูบชาวจีนจึงนิยมสูบฝิ่นในฐานะยาเสพติดมากขึ้นต่อมาสมัยต้นราชวงศ์ชิง นับเป็นยุคเริ่มและรุ่งเรืองที่สุดในราชวงศ์ชิง แต่ไม่สามารถยับยั้งการรุกรานจากประเทศมหาอำนาจได้ ทำให้จีนดำเนินนโยบายปิดประเทศและใช้ระบบการผูกขาดการค้า ที่เรียกว่า “กงหาง” จนกระทั่งปีค.ศ.1757 เป็นต้นมา จีน

ได้กำหนดกฎเกณฑ์สำหรับอังกฤษและกลุ่มประเทศตะวันตกในการเข้ามาทำการค้า เช่น จำกัดให้เมืองกวางโจวเป็นเมืองท่าเพียงแห่งเดียวที่สามารถติดต่อค้าขายได้ การกำหนดราคาที่สูงขึ้นอยู่ภายใต้การตัดสินใจของบรรดาพ่อค้าในจีน อัตราภาษีที่ไม่คงที่ รวมถึงการใช้ระบบจริตนครบาล ซึ่งมีบทลงโทษที่รุนแรง นับเป็นการใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม และไม่เป็นไปตามหลักสากลต่อประเทศตะวันตก ดังนั้นด้านการค้าระหว่างจีนและต่างประเทศนั้น จีนจึงเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด (หลี่เจีวียน, 2556 : 536)

เนื่องจากกฎเกณฑ์หลายประการทางการค้าของจีน ทำให้อังกฤษประสบปัญหาขาดดุลการค้าอย่างหนัก เพราะไม่สามารถค้าขายสินค้าได้อย่างเสรี จึงลักลอบนำเข้าฝิ่นเข้ามาค้าขายในจีน ทำให้ดุลการค้าของอังกฤษดำเนินไปในทิศทางที่ดีขึ้นจากการระบาดของฝิ่นที่แผ่ขยายในทุกชนชั้นของจีน จนท้ายที่สุดอังกฤษได้พลิกผันกลายเป็นฝ่ายได้เปรียบทางการค้า แม้ว่ารัฐบาลชิงจะพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยประกาศห้ามนำเข้าฝิ่น ประมวลปราบกลุ่มผู้ค้าและผู้เสพ โดยการกำหนดโทษประหาร และลงโทษผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากการได้ประโยชน์จากฝิ่น ไม่ว่าจะเป็นชาวแมนจู ชาวจีน และชาวตะวันตก แต่ที่ว่าฝิ่นก็ยังคงหลั่งไหลเข้าแผ่นดินจีนอย่างต่อเนื่อง ทำให้จีนประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องทางเศรษฐกิจและค่าเงินตกต่ำ รัฐบาลชิงจึงตัดสินใจทำลายฝิ่นทั้งหมดที่ยึดได้จากพ่อค้าชาวอังกฤษ การกระทำดังกล่าว สร้างความไม่พอใจให้กับรัฐบาลอังกฤษเป็นอย่างมาก จึงกลายเป็นข้ออ้างในการยกกองกำลังปิดล้อมชายฝั่งมณฑล กวางตุ้ง จนก่อให้เกิดสงครามฝิ่นในเวลาต่อมา (Zhoujiarong , 2547)

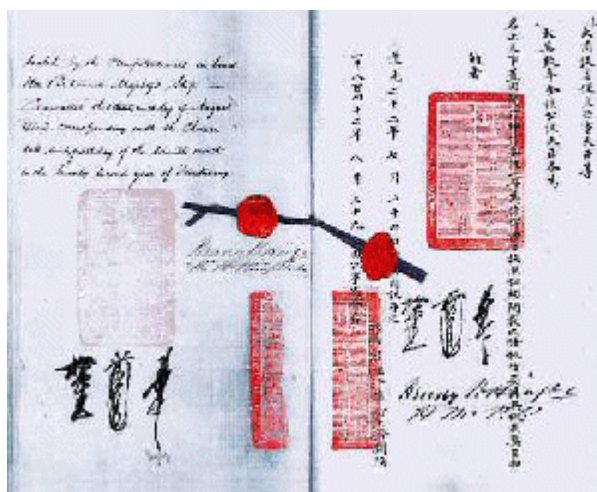

ภาพที่ 2 เรือรบของอังกฤษ โจมตีเรือของจีน

ที่มา http://worldcivil14.blogspot.com/2016/12/blog-post_58.html

สงครามฝิ่นครั้งที่ 1 ค.ศ.1842 จีนตกอยู่ในสถานะผู้แพ้สงคราม ทำให้จีนต้องยินยอมทำสนธิสัญญาสันติภาพหรือสนธิสัญญานานกิงกับอังกฤษซึ่งสัญญาฉบับนี้ชี้ให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมที่จีนต้องเสียเปรียบด้านผลประโยชน์ให้กับอังกฤษหลายประการ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

- ราชสำนักจีนต้องชดใช้ค่าฝิ่นที่ถูกทำลายไปทั้งหมด รวมถึงค่าปฏิกรรมสงครามให้แก่อังกฤษ รวมทั้งสิ้น 21 ล้านเหรียญ
- การยกเกาะฮ่องกงให้เป็นเมืองอาณานิคมของอังกฤษ
- ราชสำนักจีนต้องลงนามในข้อตกลง “ระเบียบว่าด้วยการเปิดเมืองท่า 5 เมืองเพื่อการค้าระหว่างจีนและอังกฤษ” ซึ่งเมืองท่าทางการค้าทั้ง 5 ประกอบไปด้วย กวางโจว เซี่ยเหมิน ฝูโจว หนิงโป และเซี่ยงไฮ้
- การเก็บภาษีสินค้านำเข้าและส่งออกในอัตราที่ต่ำและคงที่ของพ่อค้าชาวอังกฤษที่ค้าขายในจีน จากปกติอัตราภาษีร้อยละ 56 เหลือเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น
- การที่อังกฤษดำรงสถานะชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์อย่างยิ่งและสิทธิสภาพนอกอาณาเขต จากการลงนามใน “สนธิสัญญาหู่เหมิน” ค.ศ.1843

ภาพที่ 3 รายละเอียดข้อตกลงในสนธิสัญญานานกิง

ที่มา http://worldcivil14.blogspot.com/2016/12/blog-post_58.html.

ผลจากการทำสนธิสัญญาดังกล่าว ทำให้จีนดำเนินนโยบายเปิดประเทศ เป็นผลให้ชาติตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส หลังไหลเข้ามาทำการค้า การเผยแพร่ศาสนา อีกทั้งการเรียกร้องสิทธิประโยชน์ เฉกเช่นเดียวกับอังกฤษตามบทบาทของชาติมหาอำนาจที่ต้องการแสวงหาดินแดนอาณานิคมใหม่

(Zhangjiarong,2547) จนกระทั่งรูปแบบการค้าเน้นนโยบายการค้าแบบประนีประนอมสิ้นสุดลง เมื่อการประกอบกิจการค้านั้นไม่สามารถเข้าไปในเขตแผ่นดินใหญ่ได้โดยตรง ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอังกฤษค่อนข้างตึงเครียด ใน ค.ศ.1854 อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศสได้เรียกร้องในการขอแก้ไขสนธิสัญญา เพื่อลดทอนผลประโยชน์ทางการค้า แต่กลับได้รับการปฏิเสธจากทางรัฐบาลชิง เป็นผลทำให้เกิดสงครามฝิ่นครั้งที่ 2 ขึ้น ใน ค.ศ.1856 ประกอบกับการที่ทหารเรือของจีนได้ตรวจจับเรือขนสินค้าเถื่อนหรือเรือแอร์โรว์ของอังกฤษ โดยตั้งข้อกล่าวหาในประเด็นการกระทำที่เป็นโจรสลัดและการลักลอบขนส่งสินค้าเข้าเมือง ซึ่งทางอังกฤษได้เรียกร้องสิทธิอันชอบธรรมตามข้อตกลงในสนธิสัญญานานจิง ในการให้ทางจีนคืนเรือและปล่อยตัวลูกเรือทั้งหมด แต่ราชสำนักชิงให้การปฏิเสธ ในขณะเดียวกันเกิดเหตุการณ์บาทหลวงชาวฝรั่งเศสถูกลอบสังหาร อังกฤษและฝรั่งเศสจึงถือเอากรณีทั้งสองเป็นข้ออ้างร่วมกันในการโจมตีจีน ทำให้จีนตกอยู่ในสถานะผู้แพ้ในสงครามอีกครั้ง จึงได้เจรจาสงบศึกและร่วมลงนามในสนธิสัญญาเทียนจิน ในค.ศ.1858 โดยสาระสำคัญ ได้แก่

- การให้ทูตของอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศสสามารถพำนักในจีนแผ่นดินใหญ่ได้อย่างเสรี
- การให้เมืองหนิวจวง เติงโจว ไต้หวัน ตันซู่เฉา โจว ฮั่น ไช่จิวเจียง นานกิง และเจิ้นเจียง กลายเป็นเมืองท่าทางการค้า
- ชาติตะวันตกสามารถเข้าไปเผยแพร่ศาสนาและค้าขายในจีนแผ่นดินใหญ่ได้อย่างเสรี
- เรือรบและเรือสินค้าทุกประเภทของอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศสสามารถเข้าออกในเมืองท่าทุกแห่งในแถบแม่น้ำแยงซีเกียงได้อย่างเสรี
- การที่จีนต้องชดใช้ค่าปฏิกรรมสงครามให้แก่รัฐบาลอังกฤษ เป็นเงิน จำนวน 2 ล้านชั่งและมอบให้แก่พ่อค้าชาวอังกฤษอีกจำนวน 2 ล้านชั่ง

ต่อมาใน ค.ศ.1860 เกิดความขัดแย้งในการแก้ไขสนธิสัญญา เป็นเหตุให้เกิดสงครามอีกระลอก เนื่องจากอังกฤษและฝรั่งเศสร่วมกันบุกยึดเมืองเทียนจิน จนทำให้ราชสำนักชิงต้องขอเจรจาสงบศึกอีกครั้ง และยอมจำนนในการลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพ

ตามข้อตกลงที่ระบุไว้ตามสนธิสัญญาสันติภาพ หนึ่งในนั้นมีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับ “ การยกเกาะฮ่องกงให้เป็นดินแดนของอังกฤษในประเทศจีน เพื่อเป็นถิ่นพำนักในการตั้งดวงทรัพยากรและเป็นที่อยู่อาศัยของทหารในกองทัพในการทำศึกระยะยาว ซึ่งอังกฤษได้สิทธิในการเช่าเกาะฮ่องกงเป็นเวลา 99 ปี โดยสัญญาจะสิ้นสุดลงในวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ.1997 และอังกฤษจะส่งเกาะฮ่องกงคืนสู่มาตุภูมิของจีนในวันที่ 1 กรกฎาคม 1997” (สิทธิพล เครือรัฐติกาล, 2555 : 55)

นอกเหนือจากนั้นจีนยังต้องเปิดเมืองท่าเพิ่มอีก 5 เมือง อีกทั้งการกำหนดอัตราภาษีสินค้านำเข้าและส่งออกที่เป็นไปตามการเจรจาของทั้งสองฝ่าย ซึ่งผลกระทบจากสนธิสัญญานานกิงเป็นผลให้อังกฤษได้รับสิทธิพิเศษในการกำกับภาษีในอัตราต่ำและคงที่ แม้ว่าสนธิสัญญาฉบับนี้เปรียบเสมือนความอภัยของจีนตามข้อกำหนดที่ไม่เป็นธรรมในทุกด้าน

ฮ่องกงภายใต้การปกครองของอังกฤษ

ภายหลังจากการปกครองของอังกฤษ เนื่องจากรัฐบาลอังกฤษมุ่งหวังที่จะนำพาฮ่องกงไปสู่การเป็นศูนย์กลางการค้าในแถบจีนตอนใต้ เพื่อดึงดูดให้ฮ่องกงกลายเป็นแหล่งระดมทุนจากบรรดาพ่อค้าชาวจีนและชาวอังกฤษที่เดิมทีเข้าไปทำการค้าในกวางตุ้งและมาเก๊าเข้ามาทำการค้าในฮ่องกงแทน รัฐบาลอังกฤษจึงได้กำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาและก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบในฮ่องกง ได้แก่

ด้านการศึกษา

รัฐบาลอังกฤษได้วางรากฐานในด้านการศึกษาให้ชาวฮ่องกงได้เรียนรู้รากฐานแนวคิดประชาธิปไตยและแนวคิดทุนนิยมตามรูปแบบโลกาภิวัตน์มากขึ้น ทำให้การจัดระบอบความคิดชาวฮ่องกงก้าวหน้าและทันสมัย (เจียน ชีระวิทย์, 2541 : 190) โดยจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและความต้องการในชุมชน ครอบคลุมถึงการสื่อสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ ซึ่งรัฐบาลอังกฤษได้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาทั้งหมดในฮ่องกง อีกทั้งมีการทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่มีฐานะยากจน จนทำให้ฮ่องกงสามารถยกระดับขีดความสามารถอย่างรอบด้าน จนมีความเจริญทัดเทียมกับประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้และประเทศสิงคโปร์ (อบรม สันภิบาล, 2520 : 52-55)

ด้านสังคม

รัฐบาลอังกฤษดำเนินการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย โดยประชาชนชาวฮ่องกงมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน อีกทั้งสามารถแสดงออกทางความคิดในเรื่องต่างๆ รวมถึงให้อิสระประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล การแสวงหาความรู้ และสามารถเลือกอาชีพได้อย่างเสรี (เจียน ชีระวิทย์, 2541 : 190)

ด้านเศรษฐกิจ

รัฐบาลอังกฤษได้กำหนดให้เกาะฮ่องกงเป็นเมืองท่าที่มีอิสระเสรีทางด้านการค้า อีกทั้งสร้างสิ่งปลูกสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการค้า การคมนาคม และหน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานฝ่ายปกครอง ไปรษณีย์ การทะเบียนที่ดิน และคุก ตลอดจนถนนหลายสายที่เชื่อมต่อกับบริเวณท่าเรือ โกดังสินค้า ร้านค้าต่างๆ และบ่อนการพนัน อีกทั้งยังควั่นการเก็บภาษีนำเข้า ยกเว้นการเก็บภาษีสรรพสามิตในสินค้า 3 หมวด ได้แก่ สินค้าประเภทเครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ ไบยาสูบ และน้ำมันเชื้อเพลิง (เจียน ธีระวิทย์, 2541 : 190)

ด้านการปกครอง

เมื่ออังกฤษมีอำนาจอธิปไตยเหนือเกาะฮ่องกง อังกฤษได้เข้ามาพัฒนาเกาะฮ่องกงให้มีความเจริญมากขึ้น โดยวางรากฐานการพัฒนาในด้านต่างๆตามระบอบกติกการปกครองแบบอังกฤษ ซึ่งมีลักษณะผสมผสานระหว่างการปกครองแบบรวมอำนาจ กล่าวคืออำนาจอธิปไตยสูงสุดในการปกครองประเทศรวมศูนย์อยู่ที่บริเวณส่วนกลาง แม้จะมีการกระจายอำนาจการทำหน้าที่ต่างๆไปสู่ท้องถิ่น แต่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจำเป็นต้องประสานงานร่วมกับกรอบแนวคิดของส่วนกลาง อีกทั้งวัฒนธรรมการเมืองรูปแบบอำนาจนิยมภายใต้การบังคับบัญชาโดยหน่วยงานรัฐบาล ทำให้รัฐบาลมักเป็นฝ่ายที่ได้รับความเสียหายมากในสภา และเป็นฝ่ายควบคุมและกำหนดการออกเสียงของสภาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆที่จะเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภา (พฤทธิสาม ชุมพล, 2546 : 43-44)

อังกฤษยังได้นำหลักนิติธรรม ในการตรากฎหมาย ข้อบังคับต่างๆด้วยความเป็นธรรม โดยดำเนินการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมที่ยอมรับของประชาชนในฮ่องกงการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเพื่อประโยชน์ของแต่ละบุคคลที่ถือเป็นพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อีกด้วย (ภรณ์ ลีบุตรพงษ์, 2556)

ภายใต้การปกครองโดยอาณานิคมอังกฤษ นับตั้งแต่ ค.ศ.1842-1997 ฮ่องกงได้รับการพัฒนาจนมีความเจริญรุ่งเรืองเทียบเคียงกับประเทศญี่ปุ่นประเทศเกาหลีใต้และประเทศสิงคโปร์ในค.ศ.2005 อีกทั้งยังยกระดับบทบาทของตนในเวทีโลก ในการเป็นศูนย์กลางการค้าทางด้านการบริการการเงินการธนาคารและอุตสาหกรรมที่สำคัญของโลก ฮ่องกงจึงกลายเป็นเมืองท่าที่สำคัญและน่าจับตามอง เนื่องจากได้รับการยอมรับจากนานาชาติในการเป็นประเทศที่มีศักยภาพมากที่สุดในโลกเป็นอันดับ 2 รองจากอังกฤษ

การส่งมอบเกาะฮ่องกง ค.ศ.1997

เมื่อใกล้ครบกำหนดวาระที่อังกฤษต้องคืนดินแดนบริเวณเขตนิวเทอร์ริทอรีส์ทั้งหมดให้แก่จีน จีนได้แสดงท่าทีในการเรียกร้องให้อังกฤษส่งมอบอธิปไตยของฮ่องกงตามระยะเวลาที่สนธิสัญญาระบุในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1997 แต่ทว่าอังกฤษไม่มีปฏิกิริยาในการตอบสนองในท่าทีของจีน อีกทั้งกลับยื่นเจรจาขอเช่าดินแดนดังกล่าวต่อไปซึ่งจีนได้ปฏิเสธข้อเสนอดังกล่าว อังกฤษจึงกล่าวอ้างข้อกำหนดตามสนธิสัญญานานจิงและปักกิ่งถึงสิทธิในการครอบครองดินแดนบริเวณเขตนิวเทอร์ริทอรีส์ แต่ทางจีนกล่าวว่าสนธิสัญญาดังกล่าวมีเนื้อหาที่ไม่เป็นธรรมจากการกระทำข่มขู่ของอังกฤษซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติอังกฤษจึงไม่สามารถยืนยันอำนาจตามสนธิสัญญาเหล่านี้ได้

ประเด็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างจีนและอังกฤษในการต้องการครอบครองดินแดนฮ่องกง สืบเนื่องมาจากผลพวงการพัฒนาของอังกฤษ ทำให้ฮ่องกงกลายเป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุนที่สำคัญในระดับนานาชาติ ทำให้ฮ่องกงสามารถสร้างผลประโยชน์ให้แก่ชาติใดชาติหนึ่งอย่างมหาศาล

รัฐบาลอังกฤษจึงแสดงความวิตกกังวลถึงอนาคตและผลประโยชน์ของฮ่องกง เนื่องจากความแตกต่างทางด้านระบบการปกครองและระบบเศรษฐกิจอย่างสิ้นเชิงของจีนแผ่นดินใหญ่และฮ่องกง เนื่องจากจีนแผ่นดินใหญ่ใช้รูปแบบการปกครองระบบสังคมนิยมและฮ่องกงใช้รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย จีนจึงยื่นคำขาดว่าหากอังกฤษไม่ยอมรับข้อตกลงนี้จีนจะประกาศยึดฮ่องกงคืนโดยการกระทำฝ่ายเดียว

ท่าทีที่ขัดแย้งกันระหว่างจีนและอังกฤษส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจฮ่องกงและทำลายความเชื่อมั่นของนักลงทุนจากนานาชาติ โดยทำให้ดัชนีสั่งเสียงและราคาอสังหาริมทรัพย์ปรับตัวลดลงอย่างมากทำให้จีนและอังกฤษจำเป็นต้องเปิดเจรจา ในค.ศ.1982 เพื่อรักษาผลประโยชน์ระหว่างกัน ซึ่งอังกฤษยอมรับข้อเสนอที่ผ่อนปรนของจีน กล่าวคือ ภายหลังจากสิ้นสุดสัญญาเช่าในเดือนมิถุนายน ค.ศ.1997 จีนจะมีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนฮ่องกงทั้งหมด แต่จีนจำเป็นต้องคงสถานะการปกครองแบบประชาธิปไตยและรูปแบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมในฮ่องกงต่อไปอีก 50 ปี จนกระทั่ง ค.ศ.2047 (จุลชีพ ชินวรร โณ, 2541 : 70-72)

ต่อมาในวันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ.1984 จีนและอังกฤษได้ร่วมกันลงนามในปฏิญญาว่าด้วยการแก้ปัญหาในฮ่องกงอย่างเป็นทางการ โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่

1. อังกฤษจะคืนอำนาจอธิปไตยเหนือฮ่องกงทั้งหมดให้แก่จีน ในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1997

2. ฮ่องกงมีฐานะเป็นเขตบริหารพิเศษฮ่องกงที่ขึ้นตรงกับรัฐบาลปักกิ่ง
3. ฮ่องกงมีอำนาจในการปกครองตนเองในระดับสูง ยกเว้นด้านการเมืองและการต่างประเทศที่ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาลปักกิ่ง
4. ประชาชนยังคงวิถีชีวิตแบบเดิมและยังคงระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมต่อไปอีก 50 ปี
5. องค์กณ์นิติบัญญัติของเขตบริหารพิเศษฮ่องกง จะต้องมาจากการเลือกตั้งและทำหน้าที่ออกกฎหมาย
6. ระบบกฎหมายฮ่องกงจะคงอยู่ต่อไป ยกเว้นกฎหมายที่ขัดต่อกฎหมายพื้นฐาน (Basic Law) อีกทั้งระบบศาลจะมีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซงจากรัฐบาลปักกิ่ง
7. เขตบริหารพิเศษฮ่องกง จะดำรงสถานะเป็นเมืองท่าเสรีที่มีอิสระในด้านเศรษฐกิจ การเงิน รวมไปถึง การแลกเปลี่ยนเงินตราและเงินดอลลาร์ฮ่องกงจะยังคงใช้ต่อไป โดยทางรัฐบาลปักกิ่งจะไม่เข้าไปแทรกแซงการดำเนินงานดังกล่าว
8. เขตบริหารพิเศษฮ่องกงสามารถสร้างและขยายเปิดความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระหว่างนานาชาติ โดยใช้ภายใต้นาม “ฮ่องกง, จีน”
9. ผู้บริหารของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงจะมาจากคนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาในฮ่องกง
10. เขตบริหารพิเศษฮ่องกงมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ

ภาพที่ 4 พิธีส่งมอบธงชาติไทยของฮ่องกงจากอังกฤษสู่จีนแผ่นดินใหญ่

ที่มา <http://www.chinatalks.co/newchinese/กินเกาะฮ่องกงให้จีน2/>.

การเจรจาผ่อนปรนเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยในดินแดนฮ่องกงดำเนินไปอย่างสันติวิธี ทำให้สถานการณ์ความตึงเครียดระหว่างสองประเทศดำเนินไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเรียกคืนความเชื่อมั่นจากนักลงทุนจากนานาชาติให้กลับมาลงทุนในฮ่องกง ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของฮ่องกงฟื้นฟูสู่สภาพปกติ

ต่อมาจีนและอังกฤษได้จัดตั้ง“กลุ่มประสานงานร่วมจีน-อังกฤษ” เพื่อทำหน้าที่ประสานงานปรึกษาและเจรจาแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างประนีประนอมในปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการเปลี่ยนผ่านหลังการให้สัตยาบันปฏิญญาร่วมไปจนถึง 1 มกราคม ค.ศ. 2000 ซึ่งหากยังมีข้อเสนอดังกล่าวที่ตกลงกันไม่ได้จะมีการเสนอเรื่องไปยังรัฐบาลทั้งสองฝ่ายให้แก้ไข โดยวิธีการปรึกษาหารือระหว่างกัน (เขียนธีระวิทย์, 2541 : 198)

การเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวตลอด 10 ปีแรกระหว่าง ค.ศ. 1985 – 1995 กลุ่มประสานงานร่วมจีน-อังกฤษได้ประชุมกันกว่า 30 ครั้ง และช่วยบรรเทาความคิดเห็นที่แตกต่างกันในหลายๆ เรื่องจนสามารถตกลงกันได้ เช่น การสร้างสนามบินแห่งใหม่บนเกาะลันเตาของฮ่องกง เป็นต้น (จุลชีพชินวรรโณ, 2540 : 72)

ฮ่องกงภายใต้การปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน : นโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ”

ภายหลังการกลับมาเป็นส่วนหนึ่งของสาธารณรัฐประชาชนจีน ประชาชนชาวฮ่องกงเกิดความหวาดระแวงในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลปักกิ่ง เนื่องจากการปฏิรูปและเปิดประเทศของจีน แผ่นดินใหญ่ที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลต่อประชาชนชาวฮ่องกงบางกลุ่มที่เล็งเห็นว่า ภายใต้การบูรณะรูปแบบเศรษฐกิจแบบกลไกตลาดให้สอดคล้องกับระเบียบโลกเสรียุคใหม่นั้น อาจเอื้อประโยชน์ให้บุคคลบางกลุ่ม อีกทั้งปัญหาการฉ้อราษฎร์ การจำกัดสิทธิเสรีภาพทางการเมืองของประชาชนภายในสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนไปทุกหัวระแหง จนกระทั่งเกิดขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยที่นำโดยกลุ่มประชาชนและนักศึกษา บริเวณจัตุรัสเทียนอันเหมิน ซึ่งทางรัฐบาลมองว่าการกระทำดังกล่าวถือเป็นภัยคุกคามทางการเมืองที่อาจส่งผลกระทบต่อรัฐบาลปักกิ่งอย่างร้ายแรง (Li Lu, 1990)

ภาพที่ 5 การชุมนุมประท้วงของกลุ่มประชาชนและนักศึกษา ณจัตุรัสเทียนอันเหมิน

ที่มา <http://www.smartbomb.co.th/news/details/96409>.

รัฐบาลปักกิ่งจึงกำหนดมาตรการในการปราบปรามประชาชนและกลุ่มนักศึกษาที่เรียกร้องประชาธิปไตยในบริเวณจัตุรัสเทียนอันเหมิน โดยการใช้กำลังตำรวจเข้ากวาดล้างกลุ่มผู้ชุมนุม ในวันที่ 4 มิถุนายน ค.ศ.1989 เป็นเหตุให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของรัฐบาลปักกิ่งต่อชาวฮ่องกงเป็นอย่างมาก

จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้องค์กรสิทธิมนุษยชนของสหรัฐอเมริกาและอังกฤษได้กำหนดมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจกับจีน ที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือในการประสานงานถ่ายโอนอำนาจอธิปไตยของฮ่องกงคืนสู่จีน เนื่องจากความหวาดระแวงในระบบการทำงานของรัฐบาลจีนที่อาจนำรูปแบบการปกครองแบบเผด็จการเข้าไปปกครอง (เขียน ชีระวิทย์, 2541 : 199)

ทำให้รัฐบาลปักกิ่งจำเป็นต้องเรียกคืนความเชื่อมั่นจากประชาชนชาวฮ่องกง เพื่อลดทอนปัญหาที่อาจตามมา ก่อนการถ่ายโอนอำนาจการปกครองจากฮ่องกงสู่จีนในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1997 ตามเจตนารมณ์ “ความฝันสูงสุดของจีน 3 ประการ” ที่ต้องร่วมกันบรรลุให้สำเร็จภายในวาระครบรอบ 100 ปี ในการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ โดยหนึ่งในความฝันอันสูงสุดนั้น คือ การที่จีนมีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนโดยสมบูรณ์ หรือที่เรียกว่า “นโยบายจีนเดียว” แม้ว่าจีนจะแบ่งออกเป็นเอกเทศ แต่ความเป็นจีนต้องมีเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น และไม่กระทำการที่เปรียบเสมือนการแยกตัวเป็นอิสระจากจีนแผ่นดินใหญ่ (ปิติ ศรีแสงนาม, 2018)

ในตอนแรกจีนมองว่า ไต้หวันเปรียบเสมือนสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจากจีน ภายหลังจากการยึดหยัดต่อผู้ในสงครามมหาเอเชียบูรพาระหว่างญี่ปุ่น จีนจีนได้รับชัยชนะและได้รับเกาะไต้หวันคืน ซึ่งต่อมาไต้หวันกลายเป็นฐานที่มั่นของพรรคก๊กมินตั๋งภายหลังการกวาดล้างจากพรรคคอมมิวนิสต์ในจีนแผ่นดินใหญ่ (อย่าบอกโรซี่ , 2019)

อีกทั้งไต้หวันเป็นเพียงมณฑลหนึ่งที่มีประชาธิปไตยเป็นของตนเอง มีการพัฒนาทางด้านการเมืองที่แตกต่างไปจากจีนแผ่นดินใหญ่ แต่ไต้หวันก็ยังถือเป็นส่วนหนึ่งของจีน ที่ท้ายที่สุดต้องอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยเดียวกัน (จุลชีพ ชินวรรณ , 2540 : 71 -73) ซึ่งจากนโยบายจีนเดียว ส่งผลให้จีนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดท่าทีระหว่างทั้งสองฝ่าย ในการดำเนินความสัมพันธ์ของไต้หวันกับนานาประเทศ แต่ทว่าหนทางในการรวมประเทศระหว่างจีนและไต้หวันโดยสันติวิธีนั้นยังไม่มีท่าทีว่าจะเกิดขึ้นความท้าทายใหม่ในการรวมจีนให้เป็นหนึ่งนั้น จึงกลับกลายเป็นช่องโหว่ที่นับว่าดำรงอยู่ในสถานะมณฑลหนึ่งภายใต้การปกครองของจีนเฉกเช่นไต้หวัน

จีนจึงเรียกคืนความเชื่อมั่น โดยการเปิดเจรจาเพื่อผ่อนปรนข้อตกลงร่วมกันในการลงนามในปฏิญญาร่วมระหว่างจีนและอังกฤษ เพื่อยุติข้อพิพาทในฮ่องกง อีกทั้งสร้างหลักประกันที่เป็นรูปธรรมให้แก่ชาวฮ่องกงผ่านการร่างกฎหมายพื้นฐาน (Basic Law) บรรจุลงในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ใน ค.ศ.1983 เพื่อให้ประชาชนชาวฮ่องกงเชื่อมั่นในระบบการทำงานที่มีเสถียรภาพของรัฐบาลจีนที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อกำหนดแนวทางกฎหมายในการปกครองและทิศทางการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ ตลอดจนนโยบายทางเศรษฐกิจของฮ่องกง ที่เป็นไปตามปฏิญญาร่วม 160 มาตรา ซึ่งสาระสำคัญในปฏิญญาร่วมประกอบไปด้วย(เจียน ชีระวิทย์, 2541 : 197)

มาตราที่ 1 ระบุว่า “เขตบริหารพิเศษฮ่องกงเป็นส่วนที่มีอาจแยกออกจากสาธารณรัฐประชาชนจีน”

มาตราที่ 2 ระบุว่า “เขตบริหารพิเศษฮ่องกง มีอำนาจในการปกครองตนเองในระดับสูง และมีอำนาจในการบริหารทางนิติบัญญัติและตุลาการอย่างเป็นอิสระ ตลอดจนการพิจารณาคดีตามที่กำหนดในกฎหมายพื้นฐาน”

มาตราที่ 5 ระบุว่า “ระบบและนโยบายสังคมนิยมจะไม่ถูกนำมาใช้ในเขตบริหารพิเศษฮ่องกงและระบบทุนนิยม ตลอดจนวิถีชีวิตจะยังคงอยู่ต่อไป โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นเวลา 50 ปี”

มาตราที่ 31 ระบุว่า “รัฐอาจจัดตั้งเขตบริหารพิเศษเมื่อจำเป็น และระบบต่าง ๆ ที่ใช้ในเขตบริหารพิเศษนี้ จะกำหนดไว้ในกฎหมายที่ออกมาโดยสภาประชาชนแห่งชาติจีนตามเงื่อนไขเฉพาะ ของแต่ละเขต”

มาตราที่ 44 ระบุว่า “ผู้บริหารสูงสุดของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงจะต้องเป็นผู้ถือสัญชาติจีนอายุไม่ต่ำกว่า 40 ปี และเป็นผู้มีภูมิลำเนาอยู่บนเกาะฮ่องกงอย่างถาวรไม่น้อยกว่า 20 ปี” (จุลชีพ ชินวรรโณ, 2540 : 71 - 73)

โดยมาตราที่ 5 กล่าวถึงสาระสำคัญของนโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ” ภายใต้อำนาจของรัฐบาลปักกิ่งของประธานาธิบดีเติ้ง เสี่ยวผิงที่ต้องการนำนโยบายดังกล่าวมาแก้ปัญหาภายในฮ่องกง เนื่องจากความแตกต่างระหว่างรูปแบบการปกครองและระบบเศรษฐกิจของจีนแผ่นดินใหญ่และฮ่องกง แม้ว่าจีนแผ่นดินใหญ่จะใช้ระบบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์และฮ่องกงใช้ระบบแบบทุนนิยม แต่เมื่ออยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลปักกิ่ง เสถียรภาพของฮ่องกงในช่วงเปลี่ยนผ่านจะยังคงระบบการปกครอง เศรษฐกิจ และสิทธิเสรีภาพในการดำเนินชีวิตให้คงอยู่ในรูปแบบเดิมเป็นเวลา 50 ปี จนกระทั่งวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1997 (อาทร ฟุ้งธรรมสาร, 2549)

นโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ”

ประธานาธิบดีเติ้ง เสี่ยวผิง ได้วางรากฐานนโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ” ในฮ่องกงเพื่อแก้ปัญหาบูรณภาพดินแดนของจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายจีนเดียว ในการมีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนโดยสมบูรณ์โดยภายหลังจากการส่งมอบอำนาจอธิปไตยกลับสู่จีนแผ่นดินใหญ่ รัฐบาลปักกิ่งได้ดำเนินนโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ” ในการปกครองเขตบริหารพิเศษฮ่องกง ซึ่งนโยบายดังกล่าวถือเป็นรัฐธรรมนูญสูงสุดที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาประชาชนแห่งชาติสาธารณรัฐประชาชนจีน และได้ประกาศใช้เป็นกฎหมายอย่างเป็นทางการ ในวันที่ 4 เมษายน ค.ศ.1990 โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่

- เขตบริหารพิเศษฮ่องกงถือเป็นส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถแยกออกจากสาธารณรัฐประชาชนจีนได้
- กำหนดให้เขตบริหารพิเศษฮ่องกงเป็นเขตบริหารท้องถิ่นของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีอิสระในการปกครองตนเองในระดับสูง โดยสามารถดำเนินนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การเงิน การพาณิชย์ และอื่นๆ ได้อย่างเสรี ยกเว้นนโยบายการต่างประเทศและด้านการทหารที่ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐบาลปักกิ่ง
- สำนักงานประสานงานของรัฐบาลประชาชนส่วนกลางในฮ่องกง มีหน้าที่ดูแลประสานงานระหว่างรัฐบาลกลางปักกิ่งและรัฐบาลในเขตบริหารพิเศษฮ่องกง

- นโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ” กำหนดระยะเวลา 50 ปี ในการดำเนินรูปแบบเศรษฐกิจแบบเสรี ซึ่งมีผลบังคับใช้ นับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.1997 ถึง 30 มิถุนายน ค.ศ.2047

เป้าหมาย ตามนโยบาย “หนึ่งประเทศสองระบบ” เพื่อประสานบริบทความแตกต่างด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองระหว่างจีนแผ่นดินใหญ่และฮ่องกงเข้าด้วยกัน กล่าวคือ จีนแผ่นดินใหญ่ที่ดำเนินรูปแบบเศรษฐกิจสังคมนิยมโดยอาศัยกลไกตลาด ผ่านการปฏิรูปจากเศรษฐกิจที่มีการวางแผนหรือควบคุมจากส่วนกลาง ส่วนรูปแบบเศรษฐกิจของฮ่องกงนั้น สามารถรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในรูปแบบทุนนิยมได้ แต่ทว่าเมื่อทั้งสองประเทศอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลปักกิ่งจึงจำเป็นต้องเคารพและปฏิบัติตามข้อบังคับที่รัฐบาลปักกิ่งกำหนด (พูนสิทธิ์ ว่องวัชชัย, 2017)

อีกทั้งนโยบายดังกล่าวยังเป็นการเสริมสร้างความเชื่อมั่นเพื่อเป็นแบบอย่างให้ได้เห็น ในการรวมประเทศตามเจตนารมณ์นโยบายจีนเดียวของรัฐบาลปักกิ่งในภายภาคหน้าอย่างสันติ

การเรียกร้องประชาธิปไตยในฮ่องกง

ภายหลังการถ่ายโอนอำนาจอธิปไตยบนเกาะฮ่องกงคืนจากอังกฤษสู่จีนแผ่นดินใหญ่ ดำเนินไปอย่างสันติ เพื่อบรรลุนโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ” ประชาชนชาวฮ่องกงคาดหวังว่าการเลือกตั้งผู้บริหารสูงสุดและคณะทำงานในสภานิติบัญญัติ จะมีผลบังคับใช้โดยสมบูรณ์ แต่ทว่ารัฐบาลปักกิ่งกลับนิ่งเฉยต่อนโยบายดังกล่าว โดยไม่กำหนดระยะเวลาที่แน่ชัดในการจัดการเลือกตั้งเสรีที่ระบุในมาตรา 45 และ 68 เพื่อบรรลุเป้าหมายในสิทธิออกเสียงในเลือกตั้งทั่วไป ทั้งผู้บริหารสูงสุด และสภานิติบัญญัติโดยสมบูรณ์ ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจต่อการกระบวนการทำงานของรัฐบาลฮ่องกงที่อาจเอื้อประโยชน์ในการเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ของทางรัฐบาลจีน (อาร์ม ตั้งนิรันดร , 2019)

โดยการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดการสั่นคลอนความเชื่อของประชาชนชาวฮ่องกงต่อกระบวนการยุติธรรมของรัฐบาลจีนอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่ง ใน ค.ศ. 2003 ที่ประชาชนรวมตัวกันเรียกร้องให้ทางรัฐบาลระงับการออกกฎหมายความมั่นคง ในมาตราที่ 23 ที่มีสาระสำคัญว่า “ประชาชนชาวฮ่องกงห้ามกระทำการใดที่ถือเป็นการก่อกบฏ การแยกตัว หรือการก่อจลาจลที่อาจนำไปสู่การ โคนล้มรัฐบาลกลาง รวมไปถึงการสร้างความสัมพันธ์และการเผยแพร่ความลับของทางราชการให้กับองค์กรทางการเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ” ทำให้ประชาชนชาวฮ่องกงมองว่าการกระทำของรัฐบาลจีนในครั้งนั้น เป็นการจำกัดสิทธิ

เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ก่อให้เกิดการชุมนุมประท้วงของประชาชนราว 500,000 คน เพื่อแสดงจุดยืนในการเรียกร้องความยุติธรรมจากทางรัฐบาลจีน แม้ว่าท้ายที่สุดกฎหมายความมั่นคงฉบับนี้จะถูกถอดถอนออกไป แต่กระแสการวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนชาวฮ่องกงแผ่ขยายเป็นวงกว้าง สืบเนื่องจากการกระทำของรัฐบาลจีนที่สะท้อนเจตนาารมณ์ในการจำกัดสิทธิ เสรีภาพของประชาชนชาวฮ่องกง (Erin Blakemore , 2019)

ในค.ศ.2007 มีการกำหนดการเลือกตั้งภายในฮ่องกงอีกครั้ง ซึ่งทางรัฐบาลจีนให้คำมั่นสัญญาในการปฏิบัติตามข้อตกลงที่ระบุในอนุสัญญาระหว่างกัน แต่ทางรัฐบาลจีนได้กำหนดกฎเกณฑ์ในการเลือกตั้งครั้งนี้ โดยผู้สมัครในตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกงจำเป็นต้องผ่านการคัดกรองจากรัฐบาลจีน

ต่อมาในค.ศ.2014 สำนักงานสารสนเทศแห่งคณะรัฐมนตรีจีนได้เผยแพร่สมุดปกขาว ภายใต้หัวข้อ “การบรรลุซึ่งหนึ่งประเทศสองระบบที่เขตบริหารพิเศษฮ่องกง” ที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับ “อำนาจการปกครองทั้งหมดของฮ่องกง ต้องยกให้จีนมีอำนาจเด็ดขาดในการปกครองเกาะฮ่องกงอย่างสมบูรณ์” (ชัยพร ขวรงค์สรรค์ , 2557) ซึ่งสร้างความไม่พอใจแก่ประชาชนชาวฮ่องกงเป็นอย่างมาก เนื่องจากถือเป็นการละเมิดข้อตกลงตามนโยบาย “หนึ่งประเทศสองระบบ” อีกทั้งคณะกรรมการประจำสภาประชาชนแห่งชาติของจีนได้มีมติจำกัดการใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปในการเลือกตั้งผู้บริหารสูงสุดประจำเขตบริหารพิเศษฮ่องกง ทำให้กลุ่มนักเรียน นักศึกษาเริ่มประท้วงโดยการปิดถนน เพื่อแสดงจุดยืนในการเรียกร้องประชาธิปไตยที่แท้จริงในตอนแรกการชุมนุมดำเนินไปอย่างสันติแต่เมื่อทางการใช้มาตรการปราบปรามผู้ชุมนุมโดยการใช้แก๊สน้ำตา ที่ถือเป็นการกระทำที่รุนแรงเกินกว่าเหตุ เนื่องจากผู้ประท้วงใช้ร่วมในการป้องกันตัวเพียงเท่านั้น จึงได้รับการขนานนามว่า “ขบวนการร่ม” (Umbrella Movement) ที่เป็นการประท้วงของกลุ่มประชาชนที่นำโดยกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มผู้มีรายได้ปานกลาง ที่นำโดยโจชัวหว่อง เยวชุนคนรุ่นใหม่ ที่กลายเป็นสัญลักษณ์ของขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยในฮ่องกง (ปาจริย์ บุญจิต , 2017)

ขบวนการร่ม (Umbrella Movement)

ขบวนการร่ม หรือ umbrella movement เป็นการประท้วงที่ประชาชนชาวฮ่องกงออกมาเรียกร้องสิทธิ เสรีภาพขั้นพื้นฐานตามระบอบประชาธิปไตยที่ตนพึงได้รับจากรัฐบาลจีนโดยประกาศใช้วิธีอารยะจัดจีนในการประท้วง โดยผู้เข้าร่วมประท้วงส่วนใหญ่มาจากผู้ที่มิรายได้ปานกลางและผู้มีการศึกษาสูงที่นำโดยโจชัวหว่อง เยาวชนคนรุ่นใหม่ที่กำลังกลายเป็นสัญลักษณ์ของขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยในฮ่องกง (ปาจิริย์ บุญจิต , 2017) สืบเนื่องมาจากการแทรกแซงกิจกรรมต่างของรัฐบาลปักกิ่งในฮ่องกง เช่น

- ความพยายามในการบรรจุหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมและความรักชาติที่รัฐบาลปักกิ่งพยายามปลูกฝังความเป็นชาตินิยมและคอมมิวนิสต์ในทุกโรงเรียนในฮ่องกง
- การเชื่อมรางรถไฟระหว่างเกาะฮ่องกงไปยังจีนแผ่นดินใหญ่ เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น แต่ประชาชนชาวฮ่องกงกลับมองว่าการเชื่อมโยงระหว่างสองประเทศจะนำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนอัตลักษณ์วัฒนธรรมจากจีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับในฮ่องกง
- ภายหลังจากผลการลงประชามติในการเลือกตั้งของประชาชนชาวฮ่องกงเป็นโมฆะ เนื่องจากคณะมนตรี กล่าวว่าการกระทำดังกล่าวไม่ได้อยู่ภายใต้พื้นฐานของรัฐธรรมนูญจึงไม่สามารถใช้งานได้ จนก่อให้เกิดเกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์ถึงการกระทำของรัฐบาลปักกิ่ง กล่าวคือ การกระทำในครั้งนี้ถือเป็นการจำกัดสิทธิในการออกเสียงในการเลือกตั้งผู้บริหารสูงสุดประจำเขตบริหารพิเศษฮ่องกง อีกทั้งเป็นการละเมิดนโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ” ที่ฮ่องกงสามารถปกครองตนเองในรูปแบบประชาธิปไตยจนกระทั่ง ค.ศ.2047

เพื่อให้ได้ระบอบการเลือกตั้งตามแบบสากล (one man one vote) โดยไม่ผ่านการแทรกแซงจากอิทธิพลของรัฐบาลปักกิ่ง อีกทั้งเพื่อให้รัฐบาลฮ่องกงแก้ไขประเด็นปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมกันทางรายได้ ราคาอสังหาริมทรัพย์ที่สูงเกินควร และคุณภาพชีวิตของประชาชนเสื่อมถอยลง (Liyan Chen , 2014)

การชุมนุมในขบวนการร่ม เริ่มต้นในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ.2014ในตอนแรกการชุมนุมดำเนินไปอย่างสันติแต่เมื่อทางรัฐบาลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินมาตรการปราบปรามผู้ชุมนุมโดยการใส่แก๊สน้ำตา ซึ่งถือการกระทำที่รุนแรงเกินกว่าเหตุจนมีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต เนื่องจากผู้ประท้วงใช้ร่มในการป้องกันตัวเพียงเท่านั้น ทำให้ประชาชนเข้าร่วมการชุมนุมประท้วงมากขึ้น โดยยกระดับการชุมนุมผ่านการยึดสถานที่

ราชการสำคัญหลายแห่ง ยกเว้นหน่วยงานราชการที่จำเป็น เช่น โรงพยาบาลและสำนักงานสวัสดิการ เพื่อ
กีดกันให้รัฐบาลฮ่องกงแสดงความรับผิดชอบการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาการชุมนุม

ภาพที่ 6 กลุ่มผู้ชุมนุมใช้ร่มในการป้องกันตัวจากการปล่อยแก๊สน้ำตาของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ที่มา https://www.matichonweekly.com/column/article_220057

แต่ทางรัฐบาลฮ่องกงกลับแสดงท่าทีนิ่งเฉยและไม่มีการกำหนดมาตรการขั้นเด็ดขาด ทำให้การ
ชุมนุมยืดเยื้อต่อเนื่องจนผู้ชุมนุมเกิดความเหนื่อยล้า จนทำให้ผู้ชุมนุมลดลงและสลายการชุมนุมในที่สุด
แม้ว่าการชุมนุมประท้วงในขบวนการจะไม่ประสบความสำเร็จแต่การประท้วงในครั้งนั้นก็นับเป็นการปลุก
ความตื่นตัวทางประชาธิปไตยของฮ่องกง โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่เริ่มหันมาให้ความสนใจกับกระบวนการ
ทางการเมืองมากขึ้น(ณัชปกร นามเมือง, 2560)

แม้ว่าขบวนการจะไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากท่าทีที่นิ่งเฉยของรัฐบาลและไม่มีการกำหนด
มาตรการขั้นเด็ดขาด ทำให้การชุมนุมยืดเยื้อต่อเนื่องจนผู้ชุมนุมเกิดความเหนื่อยล้า จนทำให้ผู้ชุมนุมลดลง
และสลายการชุมนุมในที่สุด แต่การประท้วงในครั้งนั้นก็นับเป็นการปลุกความตื่นตัวทางประชาธิปไตยของ
ฮ่องกง ในการต่อรองกับจีนแผ่นดินใหญ่

การประท้วง ค.ศ.2019

สาเหตุ

ภายหลังจากกระแสการเรียกร้องประชาธิปไตยที่นำโดยกลุ่มชนชั้นกลางและนักศึกษาที่นำโดยกลุ่มนักศึกษาเคลื่อนไหวท้องถิ่น หรือ Occupy Central with Love and Peace ที่นำโดยนายเบนนี่ โถ เพื่อรักษาสิทธิเสรีภาพที่ชาวฮ่องกงพึงมี รวมถึงการสร้างสถาบันประชาธิปไตยเพื่อคุ้มครองเสรีภาพของพลเมือง และกลุ่มนักศึกษา ในนาม “Scholarism” ที่นำโดยนายโจ ชิวห่อง ที่ริเริ่มการคัดค้านแนวคิดหลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมและความรักชาติของรัฐบาลปักกิ่ง เพื่อปลูกฝังแนวคิดชาตินิยมและระบบคอมมิวนิสต์ในโรงเรียน (Stephan Ortmann, 2015) นำไปสู่การชุมนุมประท้วงที่เรียกว่า ขบวนการร่ม หรือ Umbrella Movement ในค.ศ.2014 แม้การประท้วงที่ยาวนานครั้งนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากปฏิกิริยาที่นิ่งเฉยของทางภาครัฐที่ปล่อยให้การชุมนุมยืดเยื้อ จนประชาชนเริ่มถอดใจและอัตราผู้ชุมนุมลดลง ประกอบกับเกิดเสียงคัดค้านจากผู้ประกอบการในย่านธุรกิจถึงผลกระทบจากการชุมนุมที่ยืดเยื้อ อีกทั้งการกระชับพื้นที่ของกลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยการปราบปรามด้วยความรุนแรงทำให้กลุ่มผู้ประท้วงจำเป็นต้องสลายการชุมนุมในที่สุด แต่อย่างไรก็ตามการชุมนุมประท้วงในครั้งนั้นก็นับเป็นการปลุกกระแสประชาธิปไตยให้ตื่นตัวในฮ่องกงมากขึ้น

ต่อมาสืบเนื่องจากคดีฆาตกรรมในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ค.ศ.2018สามีชาวฮ่องกงได้ทำการสังหารภรรยาชาวฮ่องกงที่ประเทศไต้หวัน แม้ว่าทางตำรวจจะสามารถจับกุมผู้ก่อเหตุได้แล้ว แต่ทางการไม่สามารถตั้งข้อหาฆาตกรรมกับผู้กระทำผิดได้ เนื่องจากเหตุเกิดที่ประเทศไต้หวัน ทางการฮ่องกงไม่สามารถส่งตัวผู้กระทำผิดให้ทางการไต้หวันได้ เนื่องจากทั้งสองประเทศไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกัน ทำให้สถานิติบัญญัติของฮ่องกงได้เสนอร่างกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดนฉบับใหม่ขึ้น ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อบัญญัติของผู้กระทำผิด โดยเอื้อให้ฮ่องกงส่งตัวผู้ต้องสงสัยที่ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำ ความผิดทางอาญา เช่น การฆาตกรรมและข่มขืน ไปยังประเทศที่ไม่มีข้อตกลงเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกันได้ กล่าวคือ จีนแผ่นดินใหญ่ ไต้หวัน และมาเก๊าจะถูกบรรจุรวมในข้อตกลงดังกล่าว โดยที่ไม่มีการรับรองว่า ผู้กระทำผิดที่ถูกดำเนินคดีจะได้รับความเป็นธรรมหรือไม่ในการตั้งข้อกล่าวหา ตลอดจนถึงขั้นตอนการดำเนินคดีที่อาจถูกดำเนินการอย่างไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่ทำงานด้านสังคม มนุษยธรรม และสื่อมวลชน (กัลยาณี ชีวะพานิช, 2019)

ภาพที่ 7 คดีฆาตกรรมที่เป็นชนวนเหตุในการเสนอร่างกฎหมายการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน

ที่มา <https://mgronline.com/entertainment/detail/9620000055632>

ชนวนเหตุในครั้งนี้ ทำให้ประชาชนชาวฮ่องกงเกิดความไม่พอใจอย่างมาก เนื่องจากมองว่าการผลักดันร่างกฎหมายฉบับนี้ เป็นเพียงข้ออ้างของรัฐบาลฮ่องกงที่เสนอร่างกฎหมายฉบับนี้เพื่อลดอัตราการช่องสุ่มอาชญากร และเพื่อไม่ให้ภาพลักษณ์ของประเทศกลายเป็นแหล่งหลบภัยของบรรดาอาชญากร นักวิเคราะห์ นักสิทธิมนุษยชนจำนวนมาก รวมทั้งประชาชนส่วนใหญ่ของฮ่องกง เชื่อมั่นว่าร่างกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดนฉบับนี้รัฐบาลจีนเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการผลักดันให้ร่างกฎหมายฉบับนี้เกิดขึ้นเพื่อแทรกแซงการเข้ามามีอิทธิพลทางการเมืองในฮ่องกง

ความพยายามของรัฐบาลในการยื่นเสนอร่างกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดน แสดงถึงเจตนาที่ชัดต่อเสียงคัดค้านของกลุ่มประชาชน จนเป็นเหตุให้ภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นในคณะผู้แทนในสภานิติบัญญัติ รวมถึง นางแครี แลม ผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกงเสียหายอย่างหนัก อีกทั้งยังก่อให้เกิดความวิตกกังวลของคนส่วนใหญ่ว่า การผลักดันร่างกฎหมายฉบับนี้อาจเอื้อประโยชน์ให้กับรัฐบาลจีนแผ่นดินใหญ่ก็ได้ (อาร์ม ตั้งนิรันดร , 2019)

ต่อมาผลจากความพยายามของรัฐในการผลักดันร่างกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เป็นเหตุให้ประชาชนชาวฮ่องกงกว่า 1 ล้านคนร่วมกันออกมาเดินขบวนบริเวณถนนสายสำคัญในฮ่องกง เพื่อต่อต้านการผลักดันร่างกฎหมายที่ไม่เป็นธรรมฉบับนี้ขึ้น พร้อมกับข้อเรียกร้องอีก 5 ประการ (ชนากานต์ ปานอ่ำ , 2019) ได้แก่

- ถอดถอนร่างกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดนโดยถาวร ไม่ใช่เพียงแต่การเลื่อนพิจารณาออกไป
- การยกเลิกข้อกล่าวหา มองว่าทัศนคติการชุมนุมของประชาชนเป็นการก่อจลาจล เนื่องจากการชุมนุมประท้วงนั้น ถือเป็นสิทธิ เสรีภาพของประชาชนตามระบบประชาธิปไตย
- จัดตั้งคณะกรรมการสอบสวนอิสระที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียทางการเมือง เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงของตำรวจที่มากเกินไป
- ระบบการเลือกตั้งที่เป็นสากล “one man one vote” หรือที่เรียกว่า หลักหนึ่งคนหนึ่งเสียงตามระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง ที่ประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันทางการเมือง ในการเลือกผู้บริหารสูงสุด รวมไปถึงสมาชิกในสภานิติบัญญัติ
- ถอดถอนข้อกล่าวหาและปล่อยตัวผู้ชุมนุมประท้วงทั้งหมด

ซึ่งการชุมนุมประท้วงทวีความรุนแรงขึ้น เมื่อเกิดการปะทะระหว่างกลุ่มผู้ชุมนุมและตำรวจ โดยทางตำรวจมีการใช้แก๊สน้ำตา สเปย์พริกไทยในการปราบปรามกลุ่มผู้ชุมนุม รวมถึงมีการใช้กำลังสกัดกั้นกลุ่มผู้ชุมนุม ทำให้กลุ่มผู้ชุมนุมตอบโต้โดยการจุดไฟบนแผงกั้น ทำให้นาง แครรี่ แลม ผู้บริหารสูงสุดของเกาะฮ่องกง ในระยะแรกได้ประกาศระงับร่างกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดนไปอย่างไม่มีกำหนดจึงจำเป็นต้องถอนร่างกฎหมายฉบับนี้โดยสมบูรณ์ อันเป็นการแสดงจุดยืนของรัฐบาลที่พร้อมประนีประนอมต่อข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุม โดยการปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง 1 ใน 5 เพื่อคลายความกังวลของประชาชนในฮ่องกง อีกทั้งยังเรียกร้องให้กลุ่มผู้ชุมนุมยุติการชุมนุมและหันหน้าเจรจากับรัฐบาลเพื่อหาหนทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน แต่การชุมนุมประท้วงยังคงยืดเยื้ออย่างต่อเนื่อง โดยที่เป้าหมายของกลุ่มผู้ชุมนุมได้ลุกลามบานปลายในการกดดันให้นางแครรี่ แลม ลาออกจากตำแหน่งผู้บริหารสูงสุด และเรียกร้องให้ฮ่องกงเป็นอิสระจากจีนโดยสิ้นเชิง (กัลยาณี ชีวะพานิช , 2019)

ภาพที่ 8 นางแครี่ แลม ผู้บริหารสูงสุดประจำเขตบริหารพิเศษฮ่องกงได้ประกาศถอนร่างกฎหมายการ
ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน โดยถาวร

ที่มา <https://prachatai.com/journal/2019/10/84894>

แต่ในวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ.2019 ที่นับเป็นวันฉลองครบรอบ 70ปีของการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน ทางตำรวจยังคงใช้กำลังปราบปรามกลุ่มผู้ชุมนุมอย่างต่อเนื่องจนเป็นเหตุให้ผู้ชุมนุมรายหนึ่ง ถูกยิงเข้าที่หน้าอก จึงเป็นการจุดชนวนการก่อจลาจลครั้งใหม่ของกลุ่มผู้ชุมนุม แม้ว่าทางตำรวจจะปฏิเสธข้อกล่าวหาโดยกล่าวว่าเป็นเพียงการป้องกันตนเองเท่านั้น ซึ่งความรุนแรงในครั้งนี้ ส่งผลให้นางแครี่ แลม ประกาศบังคับใช้กฎหมายฉุกเฉิน ในสมัยอาณานิคม โดยห้ามกลุ่มผู้ชุมนุมสวมหน้ากากบริเวณพื้นที่ชุมนุม เพื่อลดเหตุรุนแรงจากผู้ก่อความไม่สงบที่ปกปิดใบหน้าซึ่งทวีความ โกรธแค้น ให้กับกลุ่มผู้ชุมนุม ไม่มีที่สิ้นสุด

อันที่จริงแล้วการร่างเสนอกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของชนวนความขัดแย้งเท่านั้น เนื่องจากรากเหง้าของปัญหามาจากความขัดแย้งระหว่าง 2 ขั้วอำนาจทางการเมือง คือ กลุ่มอนุรักษนิยมที่สนับสนุนรัฐบาลจีน ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงฮ่องกงอย่างค่อยเป็นค่อยไป ส่วนอีกขั้วหนึ่ง คือ กลุ่มหัวก้าวหน้าที่เรียกร้องให้ฮ่องกงเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ (ณัฐภัทิษา วิเศษพิณิจฉัย, 2019) โดยไม่มีอิทธิพลของจีนแทรกแซง รวมถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่กลุ่มชนชั้นกลางและชนชั้นล่างในฮ่องกงกำลังประสบกับปัญหาค่าครองชีพและราคาอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่สอดคล้องกับรายรับของคนในฮ่องกงยิ่งไปกว่านั้นผู้ชุมนุมส่วนใหญ่ล้วนเป็นคนรุ่นใหม่ที่ได้รับการศึกษา และถูกปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย แนวคิดเสรีนิยมอย่างเต็มตัว เมื่อถูกกลืนรอนสิทธิ

ลักษณะการประท้วง

การประท้วงในค.ศ.2019 ดำเนินการโดยปราศจากกลุ่มหรือพรรคการเมืองใดกล่าวอ้างโดยตรงว่า เป็นผู้นำการชุมนุม การชุมนุมในครั้งนี้กลุ่มผู้ชุมนุมเลือกใช้สื่อออนไลน์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารการชุมนุม รวมถึงกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการชุมนุมในแต่ละรอบ และเพื่อการประสานงานอย่างเป็นระบบในการรักษาความปลอดภัยในบริเวณพื้นที่ชุมนุม การเฝ้าระวังตำรวจและเตือนกลุ่มผู้ชุมนุมถึงความเคลื่อนไหวบริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้ยังมีแอปพลิเคชันอะไรก็ตามที่สมาชิกส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยนักกฎหมายหรือบุคลากรของหน่วยกู้ภัยและหน่วยปฐมพยาบาลที่มีบทบาทในการให้คำปรึกษาทางกฎหมายและจัดหาสิ่งของที่จำเป็นเพื่อแจกจ่ายกับบรรดาผู้ชุมนุม รูปแบบกระบวนการประสานงานผ่านสื่อออนไลน์ช่วยให้กลุ่มผู้ชุมนุมสามารถส่งต่อและแพร่กระจายข่าวสารไปได้อย่างรวดเร็วรวดเร็ว และสามารถหลีกเลี่ยงในการลงมติเพื่อดำเนินมาตรการต่อไปได้อย่างทันท่วงทีตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น (แดนนี่ วินเซนต์, 2019) รูปแบบการชุมนุมในครั้งนี้ สามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มรักสันติภาพและปลอดภัยความรุนแรง

ในระยะแรกกลุ่มผู้ชุมนุมร่วมกันประกาศวิสัยทัศน์ของตนในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยที่แท้จริงในฮ่องกง ในขณะที่เดียวกันกลุ่มนักศึกษาจำนวน 21 คนที่เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมชุมนุม ทำการอดอาหารเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลเพิกถอนกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดน เป็นเวลา 32 ชั่วโมง (ข่าวไทยพีบีเอส, 2562) ต่อมามีการแสดงพลังของกลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยยื่นเรียงกันเป็นรูปแบบโซ่มนุษย์ บริเวณใจกลางเมือง สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ และสนามบินนานาชาติฮ่องกง เพื่อกีดขวางเส้นทางการคมนาคม เพื่อให้การจลาจลขัดด้วยวิธีการต่างๆ (ข่าวสตรอบ โลก, 2562)

ภายหลังการชุมนุมประท้วงทวีความรุนแรงขึ้น โดยปกติแล้วกลุ่มผู้ชุมนุมจะวางแผนการชุมนุมประท้วงภายในวันหยุดสุดสัปดาห์เท่านั้น แต่เนื่องจากการปะทะกันระหว่างตำรวจและกลุ่มผู้ชุมนุม ที่ตำรวจใช้มาตรการที่รุนแรงทั้งการใช้แก๊สน้ำตา สปรอยพริกไทยในการสลายการชุมนุม ทำให้กลุ่มผู้ชุมนุมเกิดความไม่พอใจเป็นอย่างมาก จึงร่วมกันหยุดงานประท้วง ขัดขวางบริการขนส่งสาธารณะ ค่ำบาตรร้านค้าและองค์การที่นิยมรัฐบาลจีน รวมไปถึงการสร้างงานดัดแปลงล้อเลียนตำรวจและรัฐบาล และตั้งกำแพงเลนนอนในหลายเขตและย่านของฮ่องกง โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน ค.ศ.2019 เพื่อเรียกร้องให้ทางรัฐบาลได้สวนการกระทำที่เกินกว่าเหตุของตำรวจในครั้งนี้

ภาพที่ 9 การใช้แก๊สน้ำตาของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อสลายการชุมนุม ใน ค.ศ.2019

ที่มา <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn%3AANd9GcSa5kDRUihikNJ34yhT-ZwnzGnX-1kChfjxn7N9SFuwxsXT47nu>

2. กลุ่มแนวคิดหัวรุนแรง

รูปแบบการประท้วงของผู้ชุมนุมกลุ่มนี้นิยมการเผชิญหน้ากับหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไม่ว่าจะเป็นการบุกอาคารรัฐสภาเพื่อกีดขวางการทำงานของสภานิติบัญญัติ ในการส่งร่างพิจารณากฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดน , การก่อความโกลาหลบริเวณสถานีรถไฟฟ้าใต้ดิน ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าที่ให้การสนับสนุนทางฝั่งรัฐบาลจีน , การทำลายสัญลักษณ์ของชนชาติจีนในวันครบรอบที่อธิปไตยของฮ่องกงกลับคืนสู่จีนแผ่นดินใหญ่ พร้อมทั้งทำการปิดสถานีตำรวจ เป็นเวลา 15 ชั่วโมง พร้อมกำหนดข้อเรียกร้อง 5 ประการแก่รัฐบาลจีน (Hui Mary , 2019)

นอกจากนั้น กลุ่มผู้ชุมนุมยังใช้การอำพรางตัวตน ผ่านการสวมหน้ากากสีดำ รวมถึงการไม่แสดงตัวตนทางสื่อออนไลน์ ซึ่งเป็นผลมาจากความหวาดระแวงต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในขบวนการร่วม เมื่อปี 2014 ที่เป็นขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตย ที่ต่างถูกลงโทษและถูกคุมขังทั้งหมด บทเรียนจากการประท้วงในครั้งนั้นทำให้ผู้ชุมนุมตัดสินใจดำเนินการในสถานะบุคคลนิรนามเพื่อป้องกันมิให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งถูกตั้งข้อหาโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกที่มีอิทธิพลหรือเป็นผู้นำทางความคิดเพื่อลงโทษและข่มขู่ผู้ชุมนุมบุคคลอื่น (Los Angeles Time , 2019)

แม้ว่ากลวิธีการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุมจะแตกต่างกันทางแนวความคิด แต่ทั้ง 2 กลุ่มก็เคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ภายใต้อุดมการณ์แตกต่างแต่ไม่แตกแยกเพื่อรักษา สิทธิ เสรีภาพที่ประชาชนชาวฮ่องกงควรได้รับตามวิถีระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง

สถานการณ์ประท้วง ค.ศ.2020

ภายหลังจากการประชุมประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตยใน ค.ศ.2019 ที่ยืดเยื้อยาวนานและไม่มีทีท่าว่าจะจบลง ประกอบกับกรณีสงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐ การชะงักงันของเศรษฐกิจจีน รวมถึงการระบาดของไวรัส Covid-19 ในค.ศ.2020 ส่งผลให้เศรษฐกิจฮ่องกงเกิดการชะลอตัว โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว รวมถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุนเห็นได้จากอัตราผลผลิตมวลรวมในประเทศใน ค.ศ.2019 ที่ลดลง 2.25% โดยคาดการณ์ว่าใน ค.ศ.2020 อัตราผลผลิตมวลรวมจะลดลงอีก 5.8% (TopTen, 2019)

แรกเริ่มเขตบริหารพิเศษฮ่องกงได้เผชิญกับผลกระทบทางอ้อมจากสงครามการค้าระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา ทำให้อัตราภาษีที่ปรับตัวสูงขึ้นจากสงครามการค้า ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความสามารถในการแข่งขันของตลาด และปัจจัยการจ้างงานอีกด้วย อีกทั้งผลกระทบจากสงครามในครั้งนี้ส่งผลให้เศรษฐกิจจีนเกิดภาวะชะงักงัน เป็นเหตุให้ค่าเงินหยวนที่อ่อนตัวลง ทำให้เงินสะพัดจากชาวจีนแผ่นดินใหญ่ที่ใช้จ่ายในฮ่องกงปรับตัวลดลง (มติชนสุดสัปดาห์, 2019)

อีกทั้งอัตราการค้าปลีกที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด จากภาวะเศรษฐกิจถดถอยในประเทศ ประกอบกับการเผาทำลายบริเวณสถานที่สาธารณะของกลุ่มผู้ชุมนุม โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเงินแผ่นดินใหญ่ เช่น Bank of China , Xiaomi รวมไปถึงระบบคมนาคมที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สนามบิน สถานีรถไฟฟ้่า ที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่ออุตสาหกรรมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจสายการบิน ที่จำนวนผู้โดยสารขาเข้าและขาออกในประเทศลดลง ซึ่งทำให้หลายสายการบินประสบภาวะขาดทุนอย่างหนัก จนอาจนำไปสู่ภาวะล้มละลายหากไม่ได้รับการแก้ไขปัญหอย่างทันทั่วทั้งที่และธุรกิจการโรงแรมที่ดำเนินมาตรการปรับลดชั่วโมงทำงาน และการจ้างงานในตำแหน่งงานที่จำเป็นให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว

ซึ่งต่อมาผลจากการชุมนุมประท้วงเรียกร้องประชาธิปไตยใน ค.ศ.2019 การปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจและกลุ่มผู้ชุมนุมที่ร้ายแรงหลายครั้ง เป็นผลให้บริเวณที่สาธารณะ สิ่งแวดล้อมโดยรอบบริเวณที่ชุมนุมได้รับความเสียหายอย่างหนัก ทำให้ทางรัฐบาลฮ่องกงได้อนุมัติงบประมาณกว่า 10.5 ล้านดอลลาร์ฮ่องกง (ประมาณ 40.7 ล้านบาท) ในการซ่อมแซมบริเวณสถานที่สาธารณะและอุปกรณ์ที่ถูกทำลายจากการชุมนุมประท้วง (ratirita, 2019)

ทางรัฐบาลฮ่องกงก็ไม่ได้นิ่งนอนใจกับปัญหาดังกล่าว โดยนางแคร์รี แลม ผู้บริหารสูงสุดในเขตปกครองพิเศษฮ่องกงได้กำหนดแผนงานบริหารและพัฒนาฮ่องกงใน ค.ศ.2561-2565 โดยเน้นการพัฒนา

และฟื้นฟูเศรษฐกิจระหว่างประเทศ, เทคโนโลยีและวัฒนธรรม, แผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (กลุ่มงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและโอเชียเนียสำนักพัฒนาตลาดและธุรกิจไทยในต่างประเทศ 1 กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2019) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

- การต่อยอดนโยบาย Belt and Road ด้วยการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Greater Bay Area) ระหว่างฮ่องกง มาเก๊า และเขตมณฑลกวางตุ้ง ในค.ศ.2019 เพื่ออำนวยความสะดวกในการไปมาหาสู่ เพื่อยกระดับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและเชื่อมโยงประชากรในการเข้ามากระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างกัน
- การลดอัตราภาษีกำไรและเงินเดือน และการปล่อยกู้ดอกเบี้ยในอัตราต่ำสำหรับภาคธุรกิจที่กำลังประสบปัญหาจากร้อยละ 16.5 เหลือร้อยละ 8.25 โดยเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ร้านอาหาร และธุรกิจการค้าในฮ่องกง ที่นับเป็นกลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด (ratirita , 2020)
- แผนพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart city) ที่เน้นการพัฒนาอย่างรอบด้าน เช่น
  1. การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมทุกประเภทให้เชื่อมต่อกัน เพื่อยกระดับถึงอำนวยความสะดวกในประเทศให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
  2. การส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยการรับมือการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมและเพิ่มความมั่นใจให้ประชาชนในการเข้าถึงธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กับภาครัฐและเอกชน
  3. การส่งเสริมและพัฒนาการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน
  4. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลประชากร ปรับปรุงระบบ E-Government และงานบริการสาธารณะเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว แม่นยำ และปลอดภัย
  5. การพัฒนาและส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจ โดยใช้ระบบธุรกรรมการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อยกระดับให้ฮ่องกงกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวแห่งเทคโนโลยี
- ร่างงบประมาณประจำปี 2020 โดยใช้มาตรการอัดฉีดเงินให้แก่ประชาชนผู้พักอาศัยในประเทศ คนละ 10,000 ดอลลาร์ฮ่องกง (ประมาณ 41,000 บาท)รวมไปถึงกำหนดการอัดฉีดเงิน 2,000 ล้านดอลลาร์ฮ่องกง เพื่อช่วยเหลือธุรกิจขนาดเล็กและอีก 19,000 ล้านดอลลาร์ฮ่องกงในการพุงตำแหน่งงานของคนในประเทศ เพื่อส่งเสริมการคุณภาพชีวิตของประชาชน ลดอัตรา

การว่างงานของประชาชนในประเทศ อีกทั้งมุ่งหวังให้เกิดเงินสะพัดในด้านการบริโภคและภาคบริโภคให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นในภาวะวิกฤตที่ผ่านมา

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันเขตบริหารพิเศษฮ่องกงยังคงดำรงสถานะในการเป็นศูนย์กลางการค้าระหว่างประเทศที่อำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน และการเงินระหว่างประเทศ เนื่องจากการปกครองตามรูปแบบประชาธิปไตยและกลไกตลาดแบบทุนนิยม ซึ่งทำให้เขตบริหารพิเศษฮ่องกงมีบทบาทในการเชื่อมสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างจีนและนานาประเทศอย่างกว้างขวาง อีกทั้งเขตบริหารพิเศษฮ่องกงยังเป็นต้นแบบในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่ของจีน เช่น เซินเจิ้น ซึ่งการพัฒนาอย่างรวดเร็วของเขตเศรษฐกิจใหม่ในจีนจะส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการแข่งขันทางตลาดการค้าของฮ่องกงแล้ว จุดแข็งดั้งเดิมของฮ่องกงในการเป็นศูนย์กลางการค้าเพียงแห่งเดียวที่ครอบคลุมปัจจัยทุกด้านให้แก่นักลงทุนได้เปลี่ยนไปพร้อมกับความไม่ชัดเจนในกระบวนการทำงานของรัฐบาลฮ่องกงในการพลิกฟื้นฮ่องกงอย่างเป็นทางการ() อีกทั้งเขตบริหารพิเศษฮ่องกงยังมีความจำเป็นในการพึ่งพาจีน ทั้งด้านสาธารณูปโภค โครงข่ายระบบไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น กล่าวคือ ภาวะพึ่งพิงด้านปัจจัยการค้าและชีวิตของประชากรในฮ่องกงขับเคลื่อนโดยจีนทั้งสิ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในฮ่องกง

หากรัฐบาลจีนดำเนินมาตรการโดยใช้ความรุนแรงเพื่อขจัดปัญหาความรุนแรงในฮ่องกง อาจทำให้จีนสูญเสียแหล่งระดมทุนที่มีบทบาทสำคัญที่เอื้อประโยชน์ในการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนอย่างมาก นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อีกทั้งอาจส่งผลกระทบต่อการรวมเป็นบูรณภาพของจีน เนื่องจากการเรียกร้องประชาธิปไตยในฮ่องกง อาจปลุกกระแสมิให้ประเทศที่ดำรงสถานะเช่นเดียวกับฮ่องกงออกมาเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องการแยกตัวเป็นอิสระ เช่น ติมอร์-เลสเตและซินเจียง รวมไปถึงความท้าทายในการสร้างแบบอย่างการเป็นบูรณภาพตามนโยบายจีนเดียว เพื่อปูทางไปสู่การรวมได้หวันและจีนในอนาคตอาจไม่เกิดขึ้น หากทางรัฐบาลจีนไม่สามารถแก้ไขปัญหาการชุมนุมที่ยืดเยื้อในฮ่องกงอย่างสันติ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเอกภาพและความมั่นคงภายในของจีนต่อไป

สรุป

สาเหตุของวิกฤตการณ์การประท้วงที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ.2019 เกิดขึ้นจาก

ประเด็นที่หนึ่ง คือ การที่นางแคร์รี แลม ผู้บริหารสูงสุดประจำเขตบริหารพิเศษฮ่องกง เสนอร่างกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดนเข้าสู่สถานิติบัญญัติ ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.2019 เพื่ออำนวยความสะดวกในการจับตัวและส่งมอบผู้กระทำผิดไปยังประเทศที่ไม่มีข้อตกลงในเรื่องการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกัน ซึ่งรวมไปถึงจีนแผ่นดินใหญ่ ได้หวั่น และมาแก้วิกฤตด้วย ซึ่งสาระสำคัญในร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวมีเนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนข้อบัญญัติของผู้กระทำผิด

การกระทำดังกล่าวของรัฐบาลฮ่องกง ก่อให้เกิดกระแสความไม่พอใจของประชาชนชาวฮ่องกงเป็นอย่างมาก จนก่อให้เกิดการรวมตัวของประชาชนชาวฮ่องกงกว่าหนึ่งล้านคนในการชุมนุมประท้วง เนื่องจากชาวฮ่องกงมองว่า หากร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวผ่านมติของสถานิติบัญญัติและสามารถใช้งานได้โดยสมบูรณ์ ถือเป็นการบั่นทอนอิสรภาพในระดับสูงของฮ่องกงและอาจเอื้อประโยชน์ให้แก่รัฐบาลปักกิ่งในประเด็นทางการเมืองและการเข้ามาแทรกแซงการทำงานของกระบวนการยุติธรรมในฮ่องกง ไม่ว่าจะเป็นความไม่เป็นธรรมในการตั้งข้อกล่าวหาและวิธีการดำเนินคดีที่อาจบิดเบือนจากข้อกำหนดทางกฎหมาย โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนที่อพยพมาจากประเทศจีนหรือกลุ่มบุคคลที่ถูกมองว่าเป็นปรปักษ์ต่อจีนแผ่นดินใหญ่

จนทำให้ท้ายที่สุด นางแคร์รี แลม ได้ประกาศให้ร่างกฎหมายดังกล่าวถูกเลื่อนการพิจารณาออกไปอย่างไม่มีกำหนด แต่ทว่าท่าทีของกลุ่มผู้ชุมนุมกลับรุนแรงขึ้น โดยได้กำหนดข้อเรียกร้อง 5 ประการ เพื่อพิทักษ์สิทธิ เสรีภาพความเป็นพลเมืองของชาวฮ่องกงตามระบอบประชาธิปไตย ภายใต้นโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ”

ประเด็นที่สอง คือ ภายหลังจากผู้ชุมนุมได้กำหนดข้อเรียกร้อง 5 ประการ เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้รัฐบาลฮ่องกงปฏิบัติตามเพื่อผ่อนปรนความไม่พอใจของกลุ่มผู้ชุมนุมและเพื่อให้สถานการณ์ภายในฮ่องกงกลับสู่สภาพปกติโดยเร็วที่สุด แต่ทว่าทางรัฐบาลฮ่องกงได้กำหนดมาตรการในการปราบปรามผู้ชุมนุมผ่านการใช้ความรุนแรง ตามข้อกฎหมายความมั่นคงที่ระบุไว้ในกฎหมายพื้นฐาน (Basic Law) กล่าวคือ ประชาชนชาวฮ่องกงห้ามกระทำการใดที่เสมือนเป็นการแบ่งแยกอธิปไตย หรือก่อให้เกิดความแตกแยกที่ถือเป็นการละเมิดข้อตกลงเพื่อสัมพันธ์กับรัฐบาลจีน

แม้ว่านางแคร์รี แลม จะแสดงความพร้อมที่จะผ่อนปรนความไม่พอใจของกลุ่มผู้ชุมนุม โดยการ ถอดถอนร่างกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยถาวร แต่การปฏิบัติตามข้อเรียกร้องเพียงบางประการของ รัฐบาลฮ่องกงนั้น ทำให้ภาพลักษณ์ของรัฐบาลฮ่องกงเสียหายเป็นอย่างมาก เนื่องจากกลุ่มผู้ชุมนุมมองว่า การกระทำเพื่อรักษาสัมพันธภาพและผลประโยชน์ระหว่างรัฐบาลจีนนั้น นางแคร์รี แลม ไม่ได้คำนึงถึง ผลกระทบที่ตามมาในด้านต่างๆ ในอนาคตของฮ่องกง รวมไปถึงสิทธิ เสรีภาพเสรีภาพของประชาชนถูก ละเมิดก่อนเวลาอันควร

ประเด็นที่สาม คือ ความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้การเลือกตั้งเสรี (one man one vote) เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการ เนื่องจากภายหลังที่อังกฤษส่งมอบอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนฮ่องกงกลับสู่จีน แผ่นดินใหญ่ การเลือกตั้งเสรีตามวิถีประชาธิปไตยที่กำหนดไว้ในปฏิญญาร่วมระหว่างสองประเทศ เป็น รูปแบบประชาธิปไตยแบบเพียงกึ่งเดียวเท่านั้น

เห็นได้จากมาตรการของรัฐบาลปักกิ่งที่กำหนดให้ประชาชนจำนวน 2 ,000 คนที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งเป็นผู้คัดเลือกสามารถเข้าถึงการเลือกตั้ง ได้ผู้บริหารสูงสุดประจำเขตบริหารพิเศษฮ่องกงและ คณะทำงานในสถานิติบัญญัติได้เท่านั้น ซึ่งถือเป็นการแสดงความไม่เท่าเทียมกันของประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้งและผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง การกระทำของรัฐบาลปักกิ่งสื่อถึงเจตนารมณ์ในการจำกัดสิทธิในการ เลือกตั้งของประชาชน

จนกระทั่งเมื่อ ค.ศ.2014 รัฐบาลปักกิ่งได้ผลักดันการเลือกตั้งผู้บริหารสูงสุดประจำเขตบริหาร พิเศษฮ่องกงและคณะทำงานในสถานิติบัญญัติในรูปแบบเสรีให้เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการ ภายใต้เงื่อนไขที่ รัฐบาลปักกิ่งกำหนด กล่าวคือ ผู้สมัครที่สามารถดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดประจำเขตบริหารพิเศษฮ่องกง จำเป็นต้องผ่านการคัดกรองคุณสมบัติจากทางรัฐบาลปักกิ่งก่อนเท่านั้น ก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ใน หลายภาคส่วน ทำให้เกิดการเลือกตั้งในครั้งนั้นถือเป็นโมฆะและจำเป็นต้องกลับไปใช้รูปแบบเดิมในการ เลือกตั้งที่ผู้สามารถเข้าถึงการเลือกตั้ง ต้องเป็นผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการเลือกตั้งเท่านั้น ทำให้ ประชาชนชาวฮ่องกงเกิดความไม่พอใจเป็นอย่างมาก จนก่อให้เกิดการปะทุของขบวนการร่ม (Umbrella Movement) แม้ว่าการชุมนุมประท้วงในขบวนการร่มจะไม่ประสบความสำเร็จแต่การประท้วงในครั้งนั้นก็ นับเป็นการปลุกความตื่นตัวทางประชาธิปไตยของฮ่องกง โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่เริ่มหันมาให้ความสนใจ กับกระบวนการทางการเมืองมากขึ้นซึ่งความไม่มั่นใจในกระบวนการยุติธรรมของรัฐบาลฮ่องกงจึงเกิดขึ้น

นับแต่นั้น เนื่องจากประชาชนชาวฮ่องกงต้องการให้กิจกรรมทางการเมืองทุกอย่างดำเนินไปโดยปราศจากการแทรกแซงของรัฐบาลปักกิ่ง

ประเด็นที่สี่ คือ ความท้าทายของนโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ” ในความมุ่งหวังของจีนในการรวมชาติให้เป็นหนึ่งเดียวเนื่องจากทางรัฐบาลปักกิ่งและรัฐบาลฮ่องกงมองว่ากรอบแนวคิดของกลุ่มผู้ประท้วง เกิดจากแนวคิดของชาติตะวันตกที่แฝงอยู่ในอุดมการณ์ของแกนนำของกลุ่มผู้ประท้วง เช่น นายโจ ชัวห้วง ในการเป็นหมากทางการเมืองเพื่อสกัดกั้นการดำเนินงานและลดความเชื่อถือของจีนในเวทีโลก แต่ในทางกลับกันประชาชนชาวฮ่องกงกลับมองว่านางแคร์รี แลม ผู้บริหารสูงสุดประจำเขตบริหารพิเศษฮ่องกง ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่ค่อนข้างเอื้อประโยชน์ให้แก่รัฐบาลปักกิ่งมากกว่าค้ำึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนชาวฮ่องกง เห็นได้จากการปราบปรามกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงในขบวนการร่ม (Umbrella Movement) ในค.ศ.2014 ที่ดำเนินการตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลปักกิ่งที่ระบุในรัฐธรรมนูญฮ่องกง ที่กล่าวว่า ฮ่องกงจะต้องห้ามมิให้มีการกระทำที่เป็นการขบถ การปลุกปั่นก่อความไม่สงบหรือการบ่อนทำลายรัฐบาลกลางจีน หรือการโจรกรรมความลับของรัฐ ฯลฯ ซึ่งผลการกระทำของรัฐบาลฮ่องกงในตอนนั้นตอกย้ำความไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของจีน เมื่อนางแคร์รี แลมยื่นเสนอร่างกฎหมายการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน ทำให้กรอบแนวคิดของผู้ชุมนุมมีความเชื่อที่ว่าการกระทำของรัฐบาลจีนเป็นการใช้อำนาจในทางมิชอบ และถือเป็นการละเมิดนโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ” อีกด้วย

ประเด็นที่ห้า คือ อุดมการณ์ที่แตกต่างกันของชาวจีนแผ่นดินใหญ่และฮ่องกง เนื่องจากความเคยชินของประชาชนชาวฮ่องกงภายใต้การพัฒนารากฐานในด้านต่างๆ ในสมัยช่วงตกเป็นอาณานิคมของรัฐบาลอังกฤษ โดยรัฐบาลอังกฤษทำให้ชาวฮ่องกงมองว่าสถานะของตนในฐานะเมืองประชาธิปไตย มีความเป็นสากลตามกรอบแนวคิดที่ได้รับการยอมรับในเวทีโลก ซึ่งทำให้อุดมการณ์ของชาวฮ่องกงแตกต่างจากประชาชนชาวจีนแผ่นดินใหญ่ที่ยังคงระบอบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์

จนก่อให้เกิดกระแสต่อต้านการกระทำของรัฐบาลจีนมากขึ้น เนื่องจากชาวฮ่องกงรู้สึกถูกทำลายอุดมการณ์ความเป็นประชาธิปไตย ผลลัพธ์ของการประท้วงใน ค.ศ.2019 แสดงถึงความล้มเหลวของนโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ” ที่ไม่สามารถทำให้ชาวฮ่องกงเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นสามารถเป็นเอกภาพร่วมกับจีนแผ่นดินใหญ่ได้ เนื่องจากเมื่อนโยบายดังกล่าวสิ้นสุดลง ในค.ศ.2047 อุดมการณ์ของฮ่องกงก็คงถูกกลืนและถูกผนวกเข้าสู่จีนแผ่นดินใหญ่โดยสมบูรณ์

ประเด็นที่หก คือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นราคาอสังหาริมทรัพย์ที่สูงเกินควร ซึ่งสวนทางกับอัตรารายได้ของกลุ่มคนทำงานในฮ่องกง ก่อให้เกิดภาพสะท้อนถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำใน ฮ่องกงอย่างเห็นได้ชัด โดยแนวโน้มของปัญหาดังกล่าวมีท่าทีที่จะเพิ่มสูงขึ้น

เนื่องจากกลุ่มคนที่มีรายได้สามารถครอบครองธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ อีกทั้งราคาอสังหาริมทรัพย์ ในฮ่องกงยังคงขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มบุคคลผู้มีรายได้สูงยังคงได้รับผลประโยชน์อย่างต่อเนื่อง แต่ กลุ่มคนทำงานที่มีระดับฐานะปานกลางไม่สามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวได้เลย ทำให้ชาว ฮ่องกงมองว่ารัฐบาลฮ่องกงเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มบุคคลประเภทนี้ และไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่าง จริงจัง เนื่องจากมาตรการการดำเนินการของรัฐบาล คือ การนำเงินจากกองคลังมาแจกจ่ายให้แก่ประชาชนที่ ได้รับความเดือดร้อน ซึ่งการดำเนินมาตรการดังกล่าวไม่สามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและอัตรา อสังหาริมทรัพย์ที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องได้

บรรณานุกรม

1. สื่อสิ่งพิมพ์

เจียน ชีระวิทย์. (1998). **นโยบายต่างประเทศจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุลชีพ ชินวรรโณ. (2540). **การสัมมนาทางวิชาการฮ่องกง 1997 : ฮ่องกงได้ชัดเจน : จีนหนึ่งประเทศสองระบบกับฮ่องกง 1997**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

ชัชรินทร์ ไชยวัฒน์. (2555). **ข้ามหละรากแห่งทุนนิยมสามัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: กรีนปัญญาญาณ.

ทวีป วรดิลก. (2551). **ประวัติศาสตร์จีน**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.

พฤทธิสวณ ชุมพล. (2546). **ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.

ดิทธิพล เครือรัฐติกาล. (2555). **ประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ชวนอ่าน.

สุขสันต์ วิเวกเมธากร. (2540). **สงครามฝิ่นและรอยตะเข็บจีนก่อนสิ้นจักรพรรดิ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.

หัตถ์เฉียน. (2556). **ประวัติศาสตร์จีนฉบับย่อ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มติชน.

อนันต์ชัย เลาหะพันธุ์. (2554). **ยุโรปสมัยใหม่ ค.ศ. 1492-1815**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์

อบรม สันภิบาล. (2520). **การศึกษาของประเทศในเอเชีย**. กรุงเทพฯ: พีระพัทธนา.

อาทร ฟุ้งธรรมสาร. (2549). **บันทึกทางการทูตจีน 10 เรื่อง**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มติชน.

Zhangjiarong. (2547). **ประวัติศาสตร์จีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์

John M. Carroll. (2007). **A Concise History of Hong Kong**. Hong Kong, China: Pre-Press Ltd.,

Li Lu. (1990). **Moving the mountain : My life in China from the cultural revolution to Tiananmen square.** London: Macmillmilan

2. เอกสารงานวิชาการ

ภรณ์ ลีบุตรพงษ์. (2556). **ระบบประชาธิปไตยในอุดมคติ.** รายงานการฝึกอบรมหลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ.

ปาจริย์ บุญจิต. (2017). **ขบวนการรุ่ม : การปะทุของขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยในฮ่องกง .** สารนิพนธ์สาขาวิชา เอเชียศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและโอเชียเนียสำนักพัฒนาตลาดและธุรกิจไทยในต่างประเทศกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ . (2019). **Fact Sheetเขตบริหารพิเศษฮ่องกง (Hong Kong Special AdministrativeRegion).**เข้าถึงเมื่อ 4 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก

https://www.ditp.go.th/contents_attach/552805/552805.pdf

กัลยาณี ชีวะพานิช. (2019). **เจาะลึกฮ่องกงประท้วงเดือดต้านกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดน ขนวนเหตุการณ์ลุกฮือครั้งประวัติศาสตร์.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก

<https://www.ryt9.com/s/iq41/3004529>.

ข่าวสตรอบโลก. (2019). **โหมมนุษย์ฟรีฮ่องกง โห้วพลังต้านถุกยึดครอง – นัดชุมนุมขวางทุกเส้นทางไปสนามบิน.** เข้าถึงเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม.เข้าถึงได้จาก https://www.khaosod.co.th/around-the-world-news/news_2829795.

ชนากานต์ ปานอ้า. (2019). **การต่อสู้ไร้ผู้นำ ‘ฉันจะทำเพื่อฮ่องกง’ เจาะปมมือปราบ จากต้านกฎหมาย ถึงข้อเรียกร้องที่ยังไม่สิ้นสุด.**เข้าถึงเมื่อ17ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก

https://www.matichon.co.th/prachachuen/news_1629998.

ชัยพร ขวนรังสรรค์. (2557). **สมุดปกขาว : สาเหตุการประท้วงของนักศึกษาฮ่องกง.**เข้าถึงเมื่อ27 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก <https://www.ispacethailand./การเมือง/3841.html>

ณัชปกร นามเมือง. (2560). ปรากฏการณ์“โจชัวหว่อง” เมื่อคนรุ่นใหม่ปะทะมหาอำนาจ. เข้าถึงเมื่อ 30 มกราคม. เข้าถึงได้จาก<https://themomentum.co/joshua-wong-phenomenon/>.

ณัฐภัฑิษา วิเทศพินิจฉัย. (2019). การส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับการขยายอิทธิพลของจีน. เข้าถึงเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก<https://voicetv.co.th/read/hwjTgKMUE>.

แดนนี่ วินเซนต์. (2019). ประท้วงฮ่องกง : แอปพลิเคชันขับเคลื่อน "การประท้วงไร้ผู้นำ" ของชาวฮ่องกงได้อย่างไร. เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก<https://www.bbc.com/thai/international-48822097>.

ปิติ ศรีแสงนาม. (2019). ฮ่องกง: จากจุดเริ่มต้นศตวรรษแห่งความอภัยสอดคล้อง คู่ความฝันของจีน (2). เข้าถึงเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก<https://www.the101.world/china-hongkong-2/>.

พูนสิทธิ์ ว่องธวัชชัย. (2017). ฮ่องกง : 20 ปี ภายใต้ “หนึ่งประเทศ สองระบบ”. เข้าถึงเมื่อ 4 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก<https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/641660>.

มติชนสุดสัปดาห์. (2019). วิเคราะห์ : พิษประท้วงฮ่องกง เศรษฐกิจตกต่ำที่ยากจะฟื้น . เข้าถึงเมื่อ 4 มีนาคม. เข้าถึงได้จากhttps://www.matichonweekly.com/column/article_245568.

วิไลวรรณ พรหมสิทธิ์. (2013). การค้นพบและการสำรวจทางทะเล. เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม. เข้าถึงได้จาก <http://wl.mc.ac.th/?p=364>.

สุรชาติ บำรุงสุข. (2014). ฤดูใบไม้ผลิที่ฮ่องกง 2014 : หนุ่มสาวเพื่อการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย. เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก https://www.matichonweekly.com/column/article_220057.

มติชนออนไลน์. (2562). ย้อนรอยคดีฆาตกรรมพิชวาทสู่การประท้วงใหญ่ในฮ่องกง. เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก<https://mgronline.com/entertainment/detail/9620000055632>.

ประชาไท. (2019). ฮ่องกงถอนร่างกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดน แต่อาจสายเสียแล้ว. เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก<https://prachatai.com/journal/2019/10/84894>.

อย่าบอกโรซี่. (2019). ทำไมจีนต้องอยากได้ได้วันชาคนั้น. เข้าถึงเมื่อ 9 มกราคม. เข้าถึงได้จาก http://www.voicetv.co.th/read/6_4ritdob

อาร์ม ตั้งนิรันดร. (2019). **ฮ่องกงทำไมต้องประท้วง?**. เข้าถึงเมื่อ 8 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก http://www.csc.ias.chula.ac.th/2019/08/20/สรุปงานเสวนาวิชาการ-เร่/?fbclid=IwAR0hinu71eGnHXcnFMIMn6uyI9sAk7auRs-FR_CI-LI9D_spOMGso

Erin Blakemore , (2019). **The history of Hong Kong, visualized**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก <https://www.nationalgeographic.com/culture/topics/reference/hong-kong-history-visualized/>.

Hui Mary. (2019). **"Mired in anger and hatred, Hong Kong's 'radical' protesters are seeking a way forward"**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก <https://finance.yahoo.com/news/mired-anger-hatred-hong-kong-093522602.html>.

Liyan Chen. (2014). **Umbrella Revolution : ความเหลื่อมล้ำได้รื้อถอนขบวนการเมือง**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก <http://forbesthailand.com/asianbiz-detail.php?did=157>.

Los Angeles Time. (2019). **A new kind of Hong Kong activism emerges as protesters mobilize without any leaders**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก <https://www.latimes.com/world/asia/la-fg-hong-kong-youth-activism-decentralized-protests-20190614-story.html>.

Ratirita. (2020). **“ฮ่องกง” เตรียมแจกเงินประชาชน 7 ล้านคน อัดฉีดเศรษฐกิจหลังประท้วงพ่วง COVID-19**. เข้าถึงเมื่อ 4 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก <https://positioningmag.com/1266009>.

Stephan Ortmann. (2015). **“ขบวนการร่วม” ในฮ่องกง : จากประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจถึงการปฏิเสฐลัทธินิยมวัตถุ**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 กันยายน. เข้าถึงได้จาก <https://kyotoreview.org/ภาษาไทย/ขบวนการร่วม-ในฮ่องกง-จ/>.

TopTen.(2019). **เศรษฐกิจฮ่องกงถึงสุดในรอบ 10 ปี เหตุจากการประท้วงที่ยืดกว่า 6 เดือน**. เข้าถึงเมื่อ 4 มีนาคม. เข้าถึงได้จาก <https://positioningmag.com/1258660>.

Wonderful Package. (2019). **ฮ่องกงใช้ประเทศฮ่องกงใหม่ละ ? มาทำความรู้จักฮ่องกงกันเถอะ**. เข้าถึงเมื่อ 23 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก <https://www.wonderfulpackage.com/article/v/421/>.

C. Methas. (2019). **Hongkong-เขตปกครองพิเศษประตู่สู่ประเทศจีน**หลังจากได้รับมอบคืนจากประเทศอังกฤษที่ทำสัญญาเช่ายาวนานถึง 99 ปี(ตอนที่ 1). เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก <https://www.carrushome.com/hong-kong-เขตปกครองพิเศษของจีนป/>.

Pw Chuorn. (2559). สงครามฝิ่น สงครามที่โลกไม่ลืมเลือน. เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก http://worldcivil14.blogspot.com/2016/12/blog-post_58.html.

Chinataalks. (2019). **ทำไมอังกฤษจึงไม่ใช้กำลังยึดฮ่องกง**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก <http://www.chinataalks.co/newchinese/คืนเกาะฮ่องกงให้จีน2/>.

Smartnews. (2019). **นักเคลื่อนไหวจีนร้องยูเอ็นสอบสวนเรื่องเทียนอันเหมินเมื่อ 30 ปีก่อน**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก <http://www.smartbomb.co.th/news/details/96409>

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นางสาว ภัททิยา ภัทรพันธุ์พงศ์
วันเดือนปีเกิด	2 ตุลาคม 2540
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	738/8 ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตคูสิต กรุงเทพมหานคร 10300
ประวัติการศึกษา	
2545-2559	ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซา เวียร์คอนแวนต์ สายศิลป์ภาษาจีน
2560-2563	ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ คณะอักษรศาสตร์ สาขาเอเชียศึกษา ภาษาเดือกจีน